

Savez Rusina Republike Hrvatske • Союз Русинох Републики Горватскей

Нова Думка

ISSN 0351-3181

BROJ
ЧИСЛО 196

GODINA
ПОК XLV

6/2016

ОТРИМАНА ПОРЯДНА ВИБЕРАНКОВА СКУПШТИНА СОЮЗУ РУСИНОХ РЕПУБЛИКИ ГОРВАТСКЕЙ

Порядна виберанкова Скупштина Союзу Русиных Републики Горватскей отримана 17. децембра 2016. року у просторийох Союзу у Вуковаре. На самом початку председателька Союзу шицких привитала и Скупштини предложила дньови шор:

Вибор:

- вибор роботного председательства
- верификаційней комисии
- записничара и двоїх оверйовачох записніку
- Звіт о работи Союзу за 2016. рок.
- Звіт о финансових приходах и розходах
- Звіт надпатрацога одбору
- Прилапйованє поднешених звітах
- Вибор кандидацийней и виборней комисии
- Розришованє потерашніх целох
- Вибор:
 - председателя
 - подпредседателя
 - надпатрацога одбору
- План и програма работи за 2017. рок.
- Финансийни план за 2017. рок
- Рижне

Заєдніцка фотография на памятку

Союз преїг своїх членох посцигнул замерковани резултати на очуваню и розвитку национального и культурного идентитету. Реализовал шицки програми котри були заплановани у прешлим року. Зоз информованя нашого часопису Нова думка и дзединского часопису Венчик, видавательней діялносци наших авторох стара ше на очуваню мацеринского языка и явним живоце нашей националней меншини.

Окрему улогу Союз витворює преїг культурного аматеризму и то найзначнейших секцийох як цо фолклор, музика, драма, хор итд.

Преїг наших манифестацийох промовуєме наш национални скарб писньох и танцох, а и зблїжуєме учашнікох и їх госцох.

Председателька Союзу Дубравка Рашлянин упознала членох Скупштини зоз финансовим звітом и потолковала же работа Союзу по плану и програми котри у подполносци витворени.

Члени Скупштини Союзу Русиных РГ

До роботного председательства избрани: председателька Дубравка Рашлянин и Звонко Костелник, за записничара Вера Павлович, до верификаційней комисии Таня Кренїцки и Звонко Гайдук, а за оверйовачох записніку избрани Ліляна Киш и Леся Мудри.

Верификаційна комиссия констатовала же присутни 19 члени Скупштини од 23 и же шицко у складзе зоз Статутом Союзу, та шицки одлуки буду полноважни.

Звіт о цалорочней работи Союзу поднесла председателька Союзу Дубравка Рашлянин преїг презентації з котру членох Скупштини упознала о шицких активносцох Союзу.

Скромни карчунски дарунки

Надпатраци Одбор констатовал же финансови утрата и складзе зоз законами РГ и програмами Союзу.

Розправа о поднешених звітах була конструктивна и без вименкох и незадовольства членох, та после кратшей розправи члени Скупштини прилапели звіти.

После розришованя потерашніх целох избрани нови: потвердзена потерашня председателька Союзу Дубравка Рашлянин, а за ей заменїка избрани Владо Русин зоз Вуковару. До надпатрацога одбору избрани: Мелания Пап председателька, а члени Звонко Барна зоз Вуковару и Виолета Гирйовати зоз Миклошевцох.

Прилапени план работи и финансови звіт за 2017. рок. После винчованя избраним предлужена розгварка членох Скупштини на коктейлу у просторийох КУД «Осиф Костелник».

Звонко Костелник

Роботне председательство

БРОЈ
ЧИСЛО

196

ГОДИНА
ПОК

2016.
XLV

“NOVA DUMKA”

Izdavač: Savez Rusina RH

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Facebook: Savez Rusina RH Vukovar

Za nakladnika: Dubravka Rašljanin

Uredništvo: Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel. / faks: 032 428-342

IBAN HR1623400091110057465

Tisak: Proventus Natura d.o.o. Cerna

Naklada: 800 primjeraka

“НОВА ДУМКА”

Видава: Союз Русинох РГ

<http://www.savezrusina.hr>

savezrusina@gmail.com

novadumka@gmail.com

Фейсбук: Savez Rusina RH Vukovar

Za издавача: Дубравка Рашлянин

Редакција: Вуковар, Ради Европи 93

Тел. / факс. 032 428-342

ИБАН HR1623400091110057465

Друкуе: Провентус Натура д.о.о. Церна

Тираж: 800 прикладніки

Tiskano – Друковане

12 / 2016

Cijena

Цена

10

Kuna

Куни

Rukopisi se ne vraćaju.

Objavljeni prilogi se honoriraju.

Рукописи ше не врацаю.

Обявени прилоги ше гонорују.

SADRŽAJ - ЗМИСТ

IZ RADA SAVEZA - ЗОЗ РОБОТИ СОЮЗУ

Отримана порядна виберанкова Скупштина Союзу Русинох Републики Горватскеј 2

DRUŠTVO I POLITIKA – ДРУЖТВО И ПОЛИТИКА

Novi kriteriji i metodologija za dodjelu sredstava 4

70. Sjednica savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske 5

71. (telefonska) Sjednica savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske 6

Означоване 25. рочніца страданя Вуковару, бранітелюх и цивилюх у Отечественей войны 7

Зоз роботи Ради рускеј националней меншини Вуковарско-сримскеј жупаниї 8

Означена 25. рочніца страданя Вуковару 8

IZ RADA NAŠIH DRUŠTAVA – ЗОЗ РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ

Осечаньом представена кніжка «Страдане Руснацох у отечественей

войни 1991./92.» 9

Госцоване у Шидзе 9

КУД Руснацох Осиек отримало виберанкову и звитну скупштину 10

Звитна схадзка КУД “Осиф Костелник” 11

Порядна звитна Скупштина КД Русинох Винковци 12

Порядна звитна Скупштина КУД «Яким Гарди» Петровци 12

Початок драмскеј сезони у КУД «Яким Гарди» 12

Святочна культурно-уметніцка програма у Райовим Селу 13

Порядна звитна Скупштина КД Руснацох Цвелферії Райово Село 13

Крачун у Загребе 17

12. «Дравски габи» 18

Вистава «Приморских мотивох» у будинку Вуковарско-сримскеј жупаниї 20

Петровске КУД «Яким Гарди» перши раз наступело у Сримскеј Митровици 35

IZ DUHOVNOG ŽIVOTA - ЗОЗ ДУХОВНОГ ЖИВОТА

Торжественю преславени Кирбай у Райовим Селу 14

Адвент у Вуковаре 14

Дате нам се навеселити? 15

LITERARNA STRANICA - ЛИТЕРАТУРНИ БОК

Кармел 16

Karmel 16

Верим до це, живоце 16

Кед ми було штернац роки 16

IZ NAŠIH MJESTA - З НАШИХ МЕСТОХ

Медзинародни фестивал русинскеј култури 21

Евгений М. Кочиш 22

Стари Янковци 24

Стара Европа ше похорела 25

Поволанка на Вуковарски бал 25

Дакеди було 26

Любов гу природи од вчасней младосци 27

Prijateljstvo 29

Учительске поволане як главна прикмета живота 30

Традиційна жимска руска кухня 31

PO LJOPRIVREDA - ПОЛЬОДІЛСТВО

Най ше чуе и други бок – Audiatur et altera pars! 32

IN MEMORIAM - НА ЗДОГАДОВАНЕ

IN MEMORIAM - НА ЗДОГАДОВАНЕ 33

IN MEMORIAM - НА ЗДОГАДОВАНЕ / SPORT - СПОРТ 34

Насловни бок: Агнетка Балатинац – Крачунски мотиви

Остатні бок: Звонко Костелник – Часц Етнографскеј збирки

Руснацох у Петровцох

UREDNIŠTVO: Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ksenija Ljekar i Danijel Vašar

SAVJET UREDNIŠTVA: dr. sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Ljubica Harhaj, Marijana Džudžar, Zlatko Hirjovati, Joakim Erdelji i Vera Pavlović

LEKTORI: Marija Vulić (rusinski jezik), Lesya Mudri (ukrajinski jezik), Andreja Magoč (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-1), “Nova dumka” je upisana u evidenciji glasila pod brojem 1366

Prilozii autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЈА: Вера Павлович (главна и одвичательна редакторка), Агнетка Балатинац, Ксенія Лікар и Данил Вашар

СОВИТ РЕДАКЦИЈІ: д.ф. н. Оксана Тимко Дітко (председатель), Любича Гаргай, Маріяна Джуджар, Златко Гирйовати, Яким Ерделі и Вера Павлович

ЛЕКТОРЕ: Марія Вулич (руски язык), Леся Мудри (українски язык), Андрея Магоч (горватски язык)

Друковане помага Совет за национални меншини Републики Горватскеј.

На вимагане Союзу Русинох и Українцох Републики Горватскеј з Ришеньом Министерства информованя Републики Горватскеј од 15. януара 1992. року (УЧ. 523-92-1), “Нова думка” уписана до евиденції явних виданьох под числом 1366.

Авторизовани тексти не знача же то источасно и становиско редакції лебо видавача.

NOVI KRITERIJI I METODOLOGIJA ZA DODJELU SREDSTAVA

Održan seminar o novim Kriterijima i metodologiji za dodjelu sredstava za programe udruga i ustanova nacionalnih manjina za ostvarivanje kulturne autonomije i predstavljanje novog načina prijave programa putem interneta za 2017. godinu.

Na seminaru u organizaciji Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske prisustvovalo je 150 predstavnika udruga i ustanova nacionalnih manjina. Među njima prisustvovao je i Savez Rusina Republike Hrvatske, Dubravka Rašljanin i Zvonko Kostelnik, sa svojim članovima predstavnicima Vladimirom Pročijem, Zvonkom Hrubenjom, Melanijom Pap i Vladom Rusinom čiji se programi kulturne autonomije sufinanciraju sredstvima Državnog proračuna putem Savjeta.

Seminar je otvorio predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske Aleksandar Tolnauer, te upoznao i informirao sudionike seminaru o novim kriterijima financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologiji praćenja i vrednovanja provedbe financijskih programa usvojenih na sjednici Savjeta za nacionalne manjine 10. studenoga 2016. godine.

U svom izlaganju predsjednik je Savjeta istaknuo da su i dosadašnji Kriteriji i Metodologija bili prilagođeni standardima financiranja civilnog društva u Europskoj uniji. Novim su aktom na jednom mjestu utvrđene pretpostavke koje udruge i ustanove nacionalnih manjina trebaju ispunjavati pri zahtjevu za dodjelu potpore iz Državnog proračuna, a čime je osigurano ujednačeno izvještavanje o utrošku sredstava.

Hajdica Filipčić, voditeljica Odjela za neprofitno računovodstvo i izvještavanje Službe za državno računovodstvo i računovodstvo neprofitnih organizacija Ministarstva financija, izložila je sudionicima relevantne podatke vezane uz vođenje dokumentacije o namjenskom utrošku proračunskih sredstava, mjere kontrole i standarde koji će se primjenjivati na neprofitne organizacije.

Zamjenik predstojnika Stručne službe Savjeta Tibor Varga predstavio je novine propisane novim Kriterijima koje se odnose na kriterije financiranja i ugovaranja programa, kriterije za pojedine vrste programa i maksimalne iznose utroška sredstava prema vrsti troškova za pojedine programe, a koje je Savjet propisao slijedeći preporuke i smjernice revizijskih tijela.

SAŽETAK GLAVNIH IZMJENA

Članak 2.

(1) Radi pripreme prijedloga odluke o rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina, Savjet formira Povjerenstvo za raspodjelu sredstava udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

(2) Povjerenstvo osnovano kao stručna radna skupina ovlaštena za vrednovanje predloženih programa sastavljeno je od stručnih osoba iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i kulturnih manifestacija.

(3) Članice i članovi Povjerenstva potpisuju pisanu izjavu kojom pod materijalnom i kaznenom odgovornošću izjavljuju da nemaju osobnih interesa kojima mogu utjecati na nepristranost rada Povjerenstva, da će u obavljanju dužnosti članica i članova Povjerenstva postupati časno, pošteno, savjesno i odgovorno te će nepristrano čuvati povjerljivost podataka i informacija, kao i vlastitu vjerodostojnost i dostojanstvo dužnosti koju im je povjerio Savjet.

(4) Prije donošenja odluke o rasporedu sredstava članice i članovi Savjeta pod materijalnom i kaznenom odgovornošću izjavljuju da neće utjecati na nepristranost rada Povjerenstva, kako u postupku odabira programa koji će se sufinancirati sredstvima iz Državnog proračuna tako ni u postupku određivanja visine iznosa sredstava za sufinanciranje odabranih programa.

Članak 3.

(2) Savjet imenuje Komisiju za otvaranje prijave prijedloga programa pristiglih na Javni poziv sastavljen od djelatnika Stručne službe Savjeta. Stručna je služba dužna otvoriti pristigle prijave programa te pravodobno i potpune prijave prosljediti na postupanje Povjerenstvu, odnosno administrativno obraditi kod internetske prijave putem aplikacije.

(3) Komisija iz stavka 2. ovoga članka zadužena je sastaviti bodovnu listu kojom se Povjerenstvo vodi, kako pri vrednovanju programa izvršenih u prethodnoj godini tako i pri odabiru novoprijavljenih programa i pri određivanju visine sredstava koja će se dodijeliti za njihovo ostvarivanje.

Članak 7.

1. Poticati financijsku potporu za ostvarivanje programa udruga i ustanova koje doprinose očuvanju etničkog, kulturnog i jezičnog identiteta, a istovremeno integracijom u društvo daju doprinos kulturnom, društvenom i gospodarskom razvoju Republike Hrvatske vodeći računa o broju članova udruge i ustanove, dužini djelovanja i dosadašnjem radu udruge.

Članak 8.

1. Zahtjev za dodjelu financijske potpore mogu uputiti udruge i ustanove koje su upisane u Registar udruga Republike Hrvatske i Sudski registar ustanova koje aktivno djeluju u Republici Hrvatskoj, najmanje 36 mjeseci prije podnošenja zahtjeva na Javni poziv i u čijem je sastavu najmanje 20 članova pripadnika nacionalne manjine (osim saveza i zajednica čiji su članovi pravne osobe).

2. Predloženi programi vrednovat će se kroz bodovnu listu na temelju njihove kvalitete i održivosti, broja članova koje udruge ili ustanova okuplja, njezinih prethodnih rezultata, administrativne sposobnosti i razgranatosti njezinih članica na lokalnoj razini.

Zatim upravljanja financijskim sredstvima, procjene rizika u provedbi programa, kao i na temelju dostavljenih izvješća o radu i ostvarivanju programa, odnosno financijskih izvješća o utrošku sredstava dodijeljenih u prethodnoj godini.

4. Udruge i ustanove koje su podnijele zahtjev za dodjelu financijske potpore dužne su:

- dostaviti dokumentaciju i podatke navedene u obrascima izvješća o radu i izvršenju programa s financijskim izvješćem s obaveznim priložima;

- obrasci se objavljuju na službenim internetskim stranicama Savjeta, odnosno popunjavaju neposredno putem internetske aplikacije.

5. Udruge i ustanove odnosno savezi i zajednice koje u svojem sastavu imaju više organizacijskih oblika moraju u statutu imati utvrđene organizacijske oblike (članice) i njihov broj kao uvjet da bi im se dodijeljena sredstva mogla transferirati.

Članak 9.

(1) Udruga ili ustanova poduzet će sve potrebne mjere u svrhu izbjegavanja sukoba interesa pri korištenju dodijeljenih sredstava i bez odgovode će obavijestiti Savjet o situacijama koje predstavljaju ili bi mogle dovesti do takvog sukoba.

(2) Sukob interesa postoji kada je nepristrano izvršenje ugovornih obveza bilo koje osobe vezane ugovorom ugroženo zbog prilike da ta osoba svojom odlukom ili drugim djelovanjem pogoduje sebi ili sebi bliskim osobama (članovi obitelji: bračni ili izvanbračni drug, dijete ili roditelj), zaposleniku, članu udruge ili ustanove, članu upravnog tijela ili člniku udruge ili ustanove ili bilo koje druge udruge ili ustanove povezane na bilo koji način s tom udrugom ili ustanovom, društvenim skupinama i organizacijama, a nauštrb javnog interesa i to u slučajevima obiteljske povezanosti, ekonomskih interesa ili drugog zajedničkog interesa s drugom osobom.

(3) U postupcima javne nabave ili podugovaranja koje udruge ili ustanova provodi u okviru provedbe ugovora, kao prihvatljivi ponuđači mogu sudjelovati i članovi udruge ili ustanove i volonteri udruge ili ustanove koja pokreće postupak nabave roba ili usluga pod uvjetom da se vodi računa o izbjegavanju sukoba interesa.

(4) Svaki sukob interesa Savjet zasebno procjenjuje. U slučaju utvrđenog postojanja sukoba interesa u provedbi programa, Savjet će zatražiti od udruge ili ustanove da bez odgovode, a najkasnije u roku koji ne može biti duži od 30 dana (ovisno o mjeri koju je potrebno poduzeti) poduzme potrebne radnje koje je naložio Savjet kako bi se otklonio sukob interesa u provedbi programa.

Članak 10.

(3) Kulturni amaterizam - standardni oblici kulturnog amaterizma

Folklorne, plesne ili zborne skupine s najmanje 10 aktivnih članova, odnosno glazbene, kazališne ili likovne skupine s najmanje 5 aktivnih članova te 5 javnih nastupa u

kalendarskoj godini.

Članak 14.

Udruge i ustanove koje u svom sastavu imaju više organizacijskih oblika mogu od dodijeljenih sredstava izdvojiti sljedeći maksimalni udio za troškove članica kao krajnjih korisnika navedenih u odluci o rasporedu sredstava:

- Indirektni troškovi do 30% doznačenih sredstava; maksimalni iznos po vrstama troškova:

• najam uredskog prostora do 2.500,00 kuna mjesečno

• telefon 300,00 kuna mjesečno

• knjigovodstveni servis ili ugovor o djelu za poslove vođenja knjigovodstva do 800,00 kuna mjesečno

• ostali režijski troškovi i sitan materijal ako računski glase na korisnika

• troškovi nabavke informatičke opreme do 5.000,00 kuna

• troškovi za putne račune za korištenje osobnog vozila koji nisu vezani uz program do 1.000,00 kuna

- Preostala sredstva koriste se isključivo za direktne troškove ostvarivanja programa.

• Troškovi plaća za zaposlene osobe i ugovori o djelu maksimalno do 30% doznačenih sredstava; maksimalan iznos koji će se priznati za pojedinačnu plaću ne može biti veći od prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj za tekuću godinu (neće se priznati autorski honorari za administrativne i druge poslove, osim za programe izdavaštva i informiranja).

Udruge koje u svom sastavu nemaju organizacijske oblike mogu od dodijeljenih

sredstava izdvojiti sljedeći maksimalni udio za troškove:

- Indirektni troškovi do 30% doznačenih sredstava; maksimalni iznos po vrstama troškova:

• najam uredskog prostora do 2.500,00 kuna mjesečno

• ostali režijski troškovi i sitan materijal ako računski glase na korisnika

• troškovi nabavke informatičke opreme do 10.000,00 kuna

• troškovi za putne račune za korištenje osobnog vozila koji nisu vezani uz program do 1.000,00 kuna.

- Preostala sredstva koriste se isključivo za direktne troškove ostvarivanja programa.

• Troškovi plaća za zaposlene osobe i ugovori o djelu maksimalno do 30% doznačenih sredstava; maksimalan iznos koji će se priznati za pojedinačnu plaću ne može biti veći od prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj za tekuću godinu (neće se priznati autorski honorari za administrativne i druge poslove, osim za programe izdavaštva i informiranja).

Članak 16.

(4) Udruga ili ustanova odnosno savez ili zajednica svoje će međusobne odnose s vlastitim članovima regulirati ugovorom, uz uvjet da maksimalno do 20% ukupnog odobrenog iznosa odlukom o rasporedu sredstava udruga ili ustanova odnosno savez ili zajednica može zadržati za administrativne troškove.

(5) Kad članice organiziraju kulturne manifestacije u suradnji sa savezom ili zajednicom, troškovi u izvješćima o radu i

ostvarivanju programa odnosno financijskim izvješćima moraju se iskazati u postotku i iznosu posebno za svaku manifestaciju, kako je to propisano međusobnim ugovorom.

Udruge i ustanove nacionalnih manjina podnose za svaku pojedinačnu manifestaciju zasebno Izvješće o radu i ostvarivanju programa i Financijsko izvješće prema odluci Savjeta.

Članak 20.

(1) Sredstva za sufinanciranje programa doznačivat će se kvartalno po Y. unutar prvog mjeseca pojedinog kvartala na transakcijski račun udruge ili ustanove prema mogućnostima izvršenja Državnog proračuna i prema planiranoj dinamici provedbe programa, osim za akontacije za prva tri mjeseca koje će se isplaćivati na temelju predugovora koji će se sklopiti između Savjeta i udruge ili ustanove.

Članak 21.

(3) Stručna služba Savjeta provodit će terenske provjere udruga i ustanova radi kontrole rada i namjenskog trošenja sredstava dodijeljenih putem Savjeta.

Članak 29.

(2) Nisu dozvoljeni transferi sredstava s računa otvorenog isključivo za doznaku sredstava putem Savjeta na druge račune iste udruge ili ustanove osim za isplatu plaća na temelju odluke odgovorne osobe u kojoj je naveden točan iznos. U protivnom korisnik sredstava može izgubiti pravo na sufinanciranje putem Savjeta na tri godine, a doznačena sredstva vratiti u cijelosti ili će se na temelju bjanko zadužnice zatražiti ovrha.

Zvonko Kostelnik

70. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske održao je 5. travnja 2016. godine 70. sjednicu u zgradi Vlade Republike Hrvatske, na Trgu sv. Marka 2, dvorani 121/I u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i zastupnika gospodin Aleksandar Tolnauer, predsjednik Savjeta za nacionalne manjine, otvorio je sjednicu, pozdravio prisutne i predložio

DNEVNI RED:

1. Usvajanje zapisnika sa 69. sjednice;

2. Prijedlog Kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologije praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa;

3. Imenovanje Povjerenstva za ocjenjivanje prijavljenih programa udruga i ustanova nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina u području informiranja, izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija za 2017. godinu;

4. Imenovanje Povjerenstva za otvaranje prijavljenih programa udruga i ustanova nacionalnih manjina i provjeru ispunjavanja propisanih uvjeta za ostvarivanje kulturne autonomije nacionalnih manjina za 2017. Godinu;

5. Odluka o obustavi isplate „Udrugi Roma Zagreba i zagrebačke županije“;

6. Zahtjevi za prenamjene sredstava udruga i ustanova nacionalnih manjina:

- Polonez- poljska kulturna udruga

- Jednota - novinsko izdavačka ustanova Daruvar

- Nacionalna Zajednica Crnogoraca Hrvatske

- Nacionalna Zajednica Rusa Hrvatske

- Savez mađarskih udruga

- Edit Rijeka

7. Razno.

AD 1. Predloženi dnevni red i zapisnik sa 69. sjednice Savjeta za nacionalne manjine usvojen je jednoglasno.

AD 2. Članovi Savjeta jednoglasno su usvojili nove Kriterije financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologiju praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa, na temelju članka 35. stavka 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 155/02 i 80/10).

Predmetnim su dokumentom objedinjeni u jedinstveni opći akt trenutno važeći Kriteriji za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 123/14) i Metodologija praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 129/09 i 70/11).

AD 3. Imenovano je Povjerenstvo za raspodjelu sredstava udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za ostvarivanje programa kulturne autonomije nacionalnih manjina. Povjerenstvo je zaduženo sastaviti prijedlog Odluke o

rasporedu sredstava koja se u Državnom proračunu za 2017. godinu osiguravaju za potrebe nacionalnih manjina i s obrazloženjem istu dostaviti Savjetu.

AD 4. Nadalje, imenovana je Komisija za otvaranje prijave programa pristiglih na Javni poziv udrugama i ustanovama nacionalnih manjina za 2017. godinu za predlaganje programa kulturne autonomije iz područja informiranja i izdavaštva, kulturnog amaterizma i manifestacija te programa koji proizlaze iz bilateralnih sporazuma i ugovora, sastavljena od djelatnika Stručne službe Savjeta sa zadaćom da pravodobno i potpuno prijave prosljedi na postupanje Povjerenstvu.

AD 5. Usvojena Odluka o obustavi sufinanciranja programa Udruge Roma Zagreb iz Zagrebačke županije.

AD 6. Prihvaćeni su zahtjevi za prenamjenom sredstava odobrenih za programe kulturne autonomije Poljskoj kulturnoj udruzi Polonez, Novinsko-izdavačkoj ustanovi Jednota Daruvar, Nacionalnoj zajednici Crnogoraca Hrvatske, Nacionalnoj zajednici Rusa Hrvatske, Savezu mađarskih udruga Hrvatske, Pučkom otvorenom učilištu Baranyai Julia Beli Manastir, Novinsko-izdavačkoj ustanovi EDIT i Srpskom kulturnom društvu Prosvjeta.

AD 7. Pod točkom razno nije bilo pitanja ni rasprave i sjednica je završena. Predsjednik A. Tolnauer svima se zahvalio.

Zvonko Kostelnik

71. (TELEFONSKA) SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Dana 14. prosinca 2016. godine održana je telefonska sjednica godine sa sljedećim dnevnim redom:

1. Donošenje Odluke o obustavi isplate preostalih sredstva odobrenih za ostvarivanje programa kulturne autonomije u 2016. godini Savezu mađarskih udruga Hrvatske iz Belog Manastira, povratu sredstava i gubitku prava na prijavu programa na Javni poziv sljedeće tri godine;
2. Zahtjevi za prenamijene sredstava udruga i ustanova nacionalnih manjina:
 - Sabor bošnjačkih asocijacija Hrvatske Zagreb
 - Kulturno društvo Bošnjaka „Preporod“ Zagreb
 - Srpsko kulturno društvo „Prosvjeta“ Zagreb
 - Savez mađarskih udruga Beli Manastir
 - Njemačka zajednica „Zemaljska udruga Podunavskih Švaba“ Osijek.

AD 1.

PREDMET: Savez mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, Augusta Cesarca 16, OIB: 73288018229; Odluka o obustavi isplate preostalih sredstava odobrenih za ostvarivanje programa kulturne autonomije u 2016. godini, povratu sredstava i gubitku prava na prijavu programa na Javni poziv sljedeće tri godine.

Na temelju članka 35. stavka 4. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 155/02 i 80/10), a u vezi s člankom 4. točkama 6., 8. i 10. Kriterija za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina prijavljene na Javni poziv za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije koji će se sufinancirati sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/14) i Ugovorom o financijskoj potpori programa udruge iz sredstava Državnog proračuna za 2015. godinu između Savjeta za nacionalne manjine i Saveza mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, Augusta Cesarca 16, OIB: 73288018229, Klasa: 402-08/15-11/01, Urbroj: 50438-15-28, od 29. travnja 2015. Savjet za nacionalne manjine donosi

ODLUKU

1. Udruzi Savez mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, Augusta Cesarca 16, OIB: 73288018229, obustavlja se isplata preostalih sredstava odobrenih za ostvarivanje programa kulturne autonomije u 2016. godini u iznosu od 239.000,00. kuna.
2. Udruga Savez mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, Augusta Cesarca 16, OIB: 73288018229, dužna je u roku od 30 dana od primitka ove Odluke izvršiti povrat sredstava u iznosu od 1.097.693,88 kuna u Državni proračun Republike Hrvatske. U slučaju da uplata ne bude izvršena u roku, Savjet će zbog naplate traženog iznosa aktivirati instrument osiguranja plaćanja — bjanko zadužnicu.
3. Udruga Savez mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, Augusta Cesarca 16, OIB: 73288018229, radi utvrđivanja nenamjenskog korištenja sredstava financijske potpore za izvršenje

programa kulturne autonomije gubi pravo na prijavu programa na Javni poziv za sufinanciranje putem Savjeta sljedeće tri godine.

Potrebni podaci za uplatu: primatelj DRŽAVNI PRORAČUN; broj računa HR1210010051863000160; model 64; Poziv na broj 7196-23979-2015.

Potvrdu uplate potrebno je dostaviti na adresu: Savjet za nacionalne manjine, Mesnička 23, 10 000 Zagreb, kako bi mogli evidentirati Vašu uplatu.

OBRAZLOŽENJE

Na temelju Odluke o rasporedu sredstava osiguranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2015. godinu, u razdjelu 020 Vlada Republike Hrvatske, Glava 21 Savjet za nacionalne manjine, Aktivnost A732003 Potpore za programe ostvarivanja kulturne autonomije nacionalnih manjina, Pozicija 381 Tekuće donacije u novcu („Narodne novine“, broj 46/15), udruzi Savez mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, dodijeljena sredstva su putem Savjeta za nacionalne manjine za ostvarenje programa kulturne autonomije u ukupnom iznosu od 2.417.000,00 kuna.

Člankom 2. Ugovora o financijskoj potpori programa udruge iz sredstava Državnog proračuna za 2015. godinu sklopljenog između Savjeta za nacionalne manjine i udruge Savez mađarskih udruga Hrvatske, Klasa: 402-08/15-11/01, Urbroj: 50438-15-28, od 29. travnja 2015., predmetna je udruga preuzela obvezu dodijeljena sredstva koristiti isključivo za ostvarivanje programa kulturne autonomije u skladu s Kriterijima za dodjelu financijske potpore za programe nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina prijavljene na Javni poziv za predlaganje programa za ostvarivanje kulturne autonomije koji će se sufinancirati sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/14) i Metodologijom praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina („Narodne novine“, broj 129/09 i 70/11).

Zapisnikom o obavljenom proračunskom nadzoru utvrđivanja zakonitosti izvršavanja proračuna u Stručnoj službi Savjeta u 2015. godini, Klasa: 016-01/13-01/27, Urbroj: 513-08-04-16-7, od 9. lipnja 2016., Sektora za financijski i proračunski nadzor Uprave za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor Ministarstva financija, utvrđeno je da je od ukupnog prihoda 2.417.000,00 kn, iznos od 1.334.340,00 kn Savez mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, OIB: 73288018229, prosljedio podružnicama, pododborima itd., a iznos od 1.082.660,00 kn zadržao.

Obavljenim proračunskim nadzorom, kako je navedeno u Zapisniku, utvrđene su nepravilnosti vezane uz namjensko trošenje sredstava, uz isplatu članicama iznosa koji je različit od onog koji je ugovoren i predviđen Odlukom Savjeta, uz dostavu nepotpune dokumentacije koja u skladu s Kriterijima i Metodologijom čini obvezne priloge godišnjeg izvješća o izvršenju programa i utrošku sredstava za 2015. godinu, kao i uz prijenos dodijeljenih sredstava u sljedeću proračunsku godinu.

Na temelju rješenja Ministarstva financija o povratu novčanih sredstava u Državni proračun, Klasa: UP/1-041-01/16-01/08, Urbroj: 513-08-04-16-1, od 20. rujna 2016., Savez mađarskih udruga u zadanom je roku uplatio traženi iznos od 87.587,50 kuna zbog nenamjenskog utroška sredstava doznačenih putem Savjeta.

S obzirom na to da je člankom 5. Ugovora i člankom 4. točkom 6. Kriterija utvrđeno pravo i obveza Stručne službe praćenja izvršavanja programa i kontrole namjenskog korištenja sredstava za trajanja financijske potpore i nakon završetka programa, a slijedom ukazanih nepravilnosti, naknadnim je pregledom izvješća predmetne udruge za 2015. godinu Savjet utvrdio da nije opravdan namjenski utrošak sredstava u iznosu koji je utvrdilo Ministarstvo financija i na način propisan Kriterijima i Metodologijom.

Člankom 4. točkom 8. Kriterija propisano je da se proračunska sredstva za odobrene programe ne mogu prenositi u sljedeću godinu i mora se izvršiti povrat u Državni proračun Republike Hrvatske.

Člankom 4. točkom 10. Kriterija propisano je da će se udrugama koje dostave nepotpuno izvješće o radu i utrošku sredstava, ne opravdaju namjenski utrošak sredstava za odobrene programe ili kojima izvješća nisu u skladu sa Zakonom o proračunu, Zakonom o fiskalnoj odgovornosti, Metodologijom praćenja ostvarivanja programa nevladinih udruga i ustanova nacionalnih manjina i ovim Kriterijima, obustaviti daljnje financiranje, primljena sredstva morat će vratiti u Državni proračun i izgubit će pravo na sufinanciranje putem Savjeta na tri godine. Obustava isplate, povrat sredstava uz zakonsku zateznu kamatu, te gubitak prava na prijavu programa na Javni poziv za sufinanciranje putem Savjeta na tri godine, utvrđeni su i člankom 8. Ugovora o financijskoj potpori programa, Klasa: 402-08/15-11/01, Urbroj: 50438-15-28, od 29. travnja 2015., u slučaju kad korisnik nenamjenski koristi sredstva financijske potpore za izvršenje programa.

Slijedom navedenoga, Savjet je kako se navodi u točkama 1. i 3. ove Odluke, udruzi Savez mađarskih udruga Hrvatske, OIB: 73288018229, obustavio isplatu preostalih sredstava odobrenih za ostvarivanje programa kulturne autonomije u 2016. godini u iznosu od 239.000,00 kuna, odnosno utvrdio gubitak prava na prijavu programa na Javni poziv za sufinanciranje putem Savjeta sljedeće tri godine.

Slijedom navedenoga, točkom 2. ove Odluke Savjet je naložio udruzi Savez mađarskih udruga Hrvatske, Beli Manastir, Augusta Cesarca 16, OIB: 73288018229, povrat sredstava u iznosu od 1.097.693,88 kuna. Do navedenog je iznosa Savjet došao tako da je od zbroja glavnice od 1.082.660,00 kuna i kamata na istu od 102.621,38 kuna (1.185.281,38 kuna) oduzeo iznos za koji je udruga bez obračunate kamate već izvršila povrat u Državni proračun, temeljem gore navedenog rješenja Ministarstva financija (87.587,50 kuna).

AD 2. Zahtjevi za prenamijene sredstava udruga i ustanova nacionalnih manjina jednoglasno su odobrene.

**S poštovanjem, predsjednik
Savjeta Aleksandar Tolnauer**

ОЗНАЧОВАНЕ 25. РОЧНИЦИ СТРАДАНИЯ ВУКОВАРУ, БРАНІТЕЛЬНОХ И ЦИВИЛОХ У ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНИ

З нагоди означованя 25. рочниці страданя Вуковару, бранітельох и цивилех у Отечества войни и Дня здогадованя на жертву Вуковару, 20. новембра на Мемориалним теметове жертвох Отечества войни у Вуковаре Координация радох и представителюх рускей националней меншини Републики Горватскей, Координация радох и представителюх националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниї и Союз Русинох Републики Горватскей положили венци и запалели швички за жертви. Спред Жупаниї Вуковарско-сримскей венц положела и швичку запалела о.д. тайомніца тайомніцтва Ядранка Голубич.

Венц положили и швичку запалели Координация радох и представителюх рускей националней меншини Републики Горватскей на чолє зоз председателюм Борисом Бучком, Координация радох и представителюх националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниї на чолє зоз председателюку Розалию Якуметович и Союз Русинох Републики Горватскей на чолє зоз председателюку Дубравку Рашлянин и членом Совету за национални меншини Републики Горватскей, Звонком Костелником.

Марияна Джуджар

Руска Координация и Союз Русинох РГ

Руска национална меншина

Шички меншински координації Вуковарско-сримскей жупаниї

Жупанийска координация рускей националней меншини ВСЖ

ЗОЗ РОБОТИ РАДИ РУСКЕЙ НАЦИОНАЛНЕЙ МЕНШИНИ ВУКОВАРСКО-СРИМСКЕЙ ЖУПАНИИ

На схадзки Ради, отриманей 22. 09. 2016. року, порадзени работни час тайомніци Ради рускей националней меншини Вуковарско-сримскей жупаниї на новей адреси. Рада од Городу Вуковару достала просторії за роботу, а хтори дзелі зоз Раду рускей националней меншини Городу Вуковару. Уряд ше находзи у улїци К. А. Степинца 45, а работни час пондзелком и штвартком од 08,00-16,00г у Вуковаре, док други дні у Винковцох з истим роботним часом.

Понеже зме отримали три манифестації, на схадзки ше дало информации о истих, од финансийох, організації и др. Того року були зме організаторе и домашні за Дзень националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниї отриманей у Петровцох. Манифестация була успишна, досц нащивена и похвалена, цо з боку Жупаниї, Координації радох и представителюх националних меншинох Вуковарско-сримскей жупаниї, але найбаржей од самих учашнікох.

Святочна академия з нагоди означованя Дня Руснацох Републики Горватскей отримана у Городским музею у Вуковаре. Тиж так була досц успишна, гоч векшина Руснацох ище вше то не чувствую як своєю швето, єдине у Републики Горватскей, хторе означуєме и славиме од 2009. року.

Стари руски бависка «Рутеніяда», отримани у Старих Янковцох. Було досц екипи, и старших и младших. На схадзки порадзене же би ше идуцого року тоту манифестацию отримало у Петровцох.

Схадзка Координації рускей националней меншини Републики Горватскей

На схадзки зробена анализа отриманих манифестаційох, винешени думаня, критики и порадзене же ше од януара мешаца почина робитц и на шветочней академии и на Рутеніяди, понеже у 2017. року будзе ювильейна, дзешата по шоре.

Марияна Джуджар

ОЗНАЧЕНА 25. РОЧНИЦА СТРАДАЊА ВУКОВАРУ

У тогорочней колони здогадованя було вецей як сто тисячи людзох

Под назву «Вуковар место окремного пиетету» 18. новембра 2016. року означена 25. рочница битки и окупациі Вуковару у хторей централна подія була тардиційна Колона здогадованя у хторей участвовали числени бранітеле, госци и державни верх хтори жадали дац почесц шицким жертвам Вуковару. Спрам неслужбових преценох у тей колони було прейг 100 000 домолюбох зоз жеми и иножемства.

Визначоване Дня здогадованя на жертву Вуковару 1991. и 25. рочници страданя нашого места у велькосербскей агресии и нападох Югославянского войска у Отечественей войни започало зоз комеморативну програму у дворе Общого шпиталю у Вуковаре. На програми присуствовали числени граж-

Пано у центру городу

дане и домолюби зоз шицких крайох Горватскей и иножемства, як и горватски державни верх, председателька РГ Колинда Грабар Китарович, председателе Собору и Влади, Божо Петров и Андрей Пленкович, министрове у Влади, числени соборски заступніки, водзаци странкох, представителе Католицкей церкви предводзени зоз загребским надбискупом и митрополитом кардиналом Йосипом Бозаничем и други державни длужносники.

У битки за Вуковар погинуло и забито коло

Рушане колони зоз кругу Общого шпиталю Вуковар

4000 людзох, коло 1800 бранітельох бранело город три мешаца и їх охрана зламна 18. новембра 1991. року. Зоз спаднутом охрани случел ше еден зоз найчешших егзодусох цивилох и ранетих на тим просторе у терашніх часох. На жвирски способ ранети, бранітеле и цивиле одведзени зоз шпиталю, позабивани на Овчари и поховани у масовней крипти. Наймладша жертва мала 16, а найстраша 84 роки. Медзи жертвами була и жена у седмим мешацу вагодносци. И дзень нешка ше гледа ище 309 нестали особи зоз нашого простору.

Колону здогадованя, хтора од вуковарского шпиталю преходзи крижну драгу по улічкох

Вуковару по Мемориални теметов и алеі жертвох Отечественей войны, того року предводзели бранітеле Вуковару и члени їх фамелийох. Колона того року була длугока коло 5,5 километри, а дзень пред тим Влада у Вуковаре отримала и схадзку на хторей принесени предклад же би ше Вуковар преглашел местом окремного пиетету. На питаня новинарох цо и як далей видза Вуковар, Петров и Пленкович виявели же

Часц програми у дворе Общого шпиталю Вуковар

городу треба обезпечит привредне и социјалне напредоване.

«Людзом и городу котри прежили агресор-

У колони були и домолюбе зоз Босни и Герцеговини

ске обшедане мушине понукнуц безрезервну помоц и потримовку за зарастане ранох котри и нешка исную у животох Вуковарчаньох» гварел председатель Собору Божо Петров. Премиер Пленкович наглашел же би ше указало глібоке почитоване и подзеквоносц горватским бранітельом, шицким хтори дали живот за Горватску, за шлебоду модерней Горватскей «Же бизме ше вше здогадовали їх жертви и же би тото єдинство котре видзимо у Вуковаре було порив за дійствоване у будучносци», додал премиер.

Министер горватских бранітельох Томислав Медвед наглашел же приход сто тисячи людзох же би ше поклонели жертви Вуковару указуе же и после 25 рокох свідомосц, шмелосц и одуперане Вуковарчаньох остали у колективним здогадованю горватского народу, а на шицких нас остава же бизме на идеализму за котри людзе гинули будовали модерне горватске друштво на фундаментох Отечественей войны.

Того року обок при председателки РГ Колинди Грабар Китарович крачала Желька Юрич хтора остала запаметна як уплакане дзивче у белавим капуцику у колони вигнанцох хтори после ламаня охрани напушци Вуковар.

На спомин на погинутих горватских бранітельох и цивилох у охрани Вуковару 1991. року коло памятник на Мемориалним теметове положели венци и запалели швички державни и други делегациі, а при покладаню венцох коло председателки Колинди Грабар Китарович находзели ше супруга погинутого генерала Благи Задри зоз синами и Желька Юрич Митрович зоз дзивку.

У мено Собору венци положел Божо Петров, у мено Влади Андрей Пленкович, вуковарских бранітельох коло покладня венцох предводзели Бранко Боркович и Марин Видрич Били.

Венец положила и швичку запалела и делегация Городу Вуковару на чолє зоз городоначалником Иваном Пенавом. После державних, бранітельских и городских делегацийох венци положели и швички запалели ище числени делегациі.

Молитву на теметове за шицких погинутих и несталих водзел дяковски и осецки надбискуп мнс. Дюро Хранич. У наказованю на Служби Божей загребски надбискуп кардинал Бозанич наглашел же збуваня пред 25 роками виполнени з невиведзено тайну зла, у обшеданю Вуковару неприятель Горватскей поробел найстрашнейше руйноване у Европи после Другей шветовой войны. И нешка творителе зла над Вуковаром и на других подруцох Горватскей намагаю ше зменшц и занєдзбац тото вельке зло поробене з боку поєдинцох и злодійских организаційох. Тераз, кед дороснул нови горватски подросток маме обовязку окреме ховац культуру спомину, убудовиваюц до образовней системи и горватскей культуры. Поручел же на Горватскей задаток указац же ма моци и одвичательносци за оплеменьоване того спомину без хторого би горватски народ остал без своего идентитету, без кашніх моцох хтори ше радую будучосци.

Дзешатки тисячи людзох у непреглядней колони

нічаром погинутих у Отечественей войны коло спомин плочи положеней на Новинарским дому. Председатель ГНД Саша Лекович надпомнул же плоча положена 1994. на ГНД, а влоні одлучене же би ше 18. новембра палели швички и покладали венци и на тот способ указало почесц шицким погинутих бранітельом и цивилом у Отечественей войны.

Вера Павлич
(жридо итернетски боки)

ОСЕЧАНЬОМ ПРЕДСТАВЕНА КНІЖКА «СТРАДАНЄ РУСНАЦОХ У ОТЕЧЕСТВЕНЕЙ ВОЙНИ 1991./92.»

Промоция кніжки «Страданє Руснацох у Отечественей войны 1991./92.»

У організації КУД-а Руснацох Осиек и Представительки рускей националней меншини ОБЖ, Агнетки Балатинац, а у сотрудничестве зоз Союзом Русинох РГ и Городску и университетску библиотеку Осиек, та зоз финансийну потримовку Совету за национални меншини РГ, 15. новембра отримана промоция кніжки «Страданє Руснацох у Отечественей войны 1991./92.».

То перше таке приказованє страданя Руснацох пред гражданами Осиеку, але и перши таки целосни приказ у єдней кніжкѣ взагалі.

Автор кніжки Никола Пап наглашел же ше тей роботи, медзи иншим, прилапел и прето же би шицки мена були записани и запаметани, бо вон у своєй фамелиї ма случай дзе му дідо погинул у Першей шветовой

войны, але то нігдзе не було записане, та за тото ніхто окрем його фамелиї ані не зна. Промоцию водзела главна и одвичательна редакторка видавательства Союзу Русинох РГ, Вера Павлович, а о кніжки и вообще о Руснацох бешедовал др Томислав Мишир, док рецензию полковніка у пензиї, професора Ивана Грчича, котри пре оправдани причини бул одсутни, прочитала редакторка Павловичова. Мена позабаваних, несталих и погинутих читал новинар Юрай Бичанич.

Присутних привитали Представителька рускей националней меншини ОБЖ, и председателька КУД-а Руснацох Осиек, Агнетка Балатинац, та Синиша Петкович, домашні спред Городскей и университетскей библиотеки.

Понеже Союз Русинох РГ видаватель тей кніжки, даскельо слова о виданю гуторела и председателька Союзу Русинох РГ, Дубравка Рашлянин, а як висланік Владимира Шишлягича, жупана Осецко-бараньскей жупанії, привитне слово присутним упуцел Ивица Завршки, председатель филияли Матки горватскей з Осиеку.

Кніжка на 95 бокох насампредз приказує страданє Руснацох у Отечественей войны 1991./92., але тиж так приноси и список Руснацох котри ше борели за Горватску, та числени графיקони котри указую ще-

Публика на промоції кніжки у библиотеки

зованє Руснацох на тих просторох през роки. Найвещей вискакує застрашујуци податок же у Отечественей войны забито, погинуло лебо нестало коло 3% Руснацох з Горватскей.

Як др Мишир виявел у єдней часци своєго огляднуца на збуваня у Вуковаре под час войны, ЮНА и паравойни формациї котри окупиrowали Вуковар у новемб্রে 1991. року, забивали аж и дакедишних партизанох як и гевтих котри були смертельно хори.

Промоцию медийно провадзела Горватска радиотелевизия котра дала кратки приказ збуваньох у Осецкей панорами, та у емисії ПРИЗМА на ГРТ 1, як и Городски радио Осиек, та «Глас Славонии».

Агнетка Балатинац

ГОСЦОВАНЄ У ШИДЗЕ

На поволанку парохії Преображеня Господнього зоз Шиду и старших шестрох з истей парохії, члени КУД-а Руснацох Осиек, внєдзелю, 6. новембра, у Летней владическей резиденциї отримали кратку културну програму и роботу виробку бабок з кукуричанкового лісца.

Стретнуце започало з Молебеном у грекокатолицкей церкви котри служел о. Михайло Режак. Скорей самого Молебену о. Режак винесол даскельо податки о церкви и владическей резиденциї, а тиж з красними словами привитал Осечанох за хторих у казані наглашел же су не лем сшведово зоз Шидянями але и браца, браца у Христу, але и у родзинских вязох.

Потим о. Режак Осечанох одведол до обходу владическей резиденциї дзе указал обнове-

КУД Руснацох Осиек наступело у Летней владическей резиденциї у Шидзе

Хор КУД Руснацох Осиек на наступу у Шидзе

ни просторії дзединкей заградки до котрей ходзи преїг 70 оводарцох у трох групох. Тиж указал и просторию котра дана на хаснованє Здруженю родичох за потримовку дзецом з окреммима потребами „Отворене шерцо“ як и други просторії котри обновени лебо су у цеку обнавляня. Обнавляне ше витворює з вельку донацию од преїг 80 000 евра з боку Миланскей церкви, а як помоц при помаганю вибеженцом котри у остатні час постали масовнейши на тих просторох.

На концу ше нащивело пиньвицу у хторей ше чува вино котре ше прераба з виніци котру на парохиялней жеми засадзели 46 особи, переважно Руснаци, котри ше здружели до здруженя же би витворели таки проект. Правя вецей

файти барз квалитетного вина котре предаваю по вигодних ценах, а присутни го мали нагоду и коштовац.

У културно-уметничкей програми, хтора отримана у Резиденциї, КУД Руснацох Осиек одшипивало 10 руски шпиванки, а своєю поетски твори читали Агнетка Балатинац и Томислав Мишир.

По законченей културней програми Лела Дітко и Блаженка Будимчич присутним Шидяньом указали вирабяне бабок з кукуричанкового лісца.

Як памятку на тото стретнуце, председателька КУД Руснацох Осиек, Агнетка Балатинац, парохії Преображеня Господнього зоз Шиду подаровала єден малюнок з Подобовой колонії хтору организує КУД Руснацох Осиек.

Агнетка Балатинац

Розпатране Резиденциї

КУД РУСНАЦОХ ОСИЕК ОТРИМАЛО ВИБЕРАНКОВУ И ЗВИТНУ СКУПШТИНУ

КУД Руснацох Осиек, 4. децембра, у своїх просторийох, Франкопанска 53, отримало порядну Виберанкову и звітну скупштину.

Звіт о роботы КУД-а Руснацох Осиек поднесла председателька Дружтва, Агнетка Балатинац, финансыйни звіт касирка, Лела Дітко, а звіт надпатрацога одбору Дубравка Рашлянин.

У звіту о роботы Дружтва председателька начишлела наступи котри Дружтво мало у 2016. року и наглашела же ше по конце рока обчекую ище 2-3 наступи, та шицко ведне будзе подобне числу наступох як и влоні, гоч того року була вельо очежанша работа пре хороти котри залапели старших членох Дружтва и обовязки младих на факултетох.

През роботу хорскей, тамбуровей и етно-подобовей секції Дружтва по Скупштину витворело 16 наступи. Медзи иншим, даскелі члени були и у Мукачове у України, а шицки секції на поволанку шидянского пароха о. Михайла Режака наступили у Летней владической резиденції у Шидзе.

Дружтво організовало и свою традиційну манифестацию «Дравски габи» як и Подобову колонию медзинародного характера.

Виберанково-звітна Скупштина КУД-а Руснацох Осиек

Тиж так, уж традиційно, Дружтво організує Мемориялни турнир у столним тенісу «Владимир Тимко» котри ма интерни характер. Звичайно ше зроби и даяка промоция кніжки, а того року вибране же би то була промоция кніжки «Страданє Руснацох у Отечественей войны 1991./92.» автора Миколи Папа.

КУД Руснацох Осиек у своїх можлівосцох намага ше жительом Осиеку и самим Руснацом з Осиеку и околїска понукнуц цо рижнороднейши змисти, але осиповане членства пре одход до иножемства, одход на школованє до других местох лебо смертельни случаї, у велькей мири очежує тоти намаганя – наглашела председателька Балатинцова.

КУД Руснацох Осиек ма уписано 49 членох але лем 26 активних. Од тих 26 досц старших котри лебо презавжати на своїх роботних местох, лебо пре хороти не могу у подполноски витворїовац шицко

потребне за даяки активнейши ансамбл. Медзи младима зацікавеносц обрацена на активносци здруженьох котри у можлівосци зробиц проекти котри младим обезпечую перебуванє у страних жемох, та логичне же их таки програми баржей цікава.

З ліва на право: Лела Дітко (касирка), Зденко Сивч (подпредисидатель), Татяна Миклош (предисидателька), Гелена Тимко (тайомніца)

Понеже у наших культурних и культурно-уметніцких дружтвох нет плачених и професийно занятих, чежко провадиц шицки предписаня котри приноши держава и обовязує здруженя на притримованє истих, та и з того боку очежана работа Дружтвох.

Наглашене и добре сотрудничтво преїг Представительки рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупанії Агнетки Балатинац зоз Националним советом Руснацох Сербії, а то ше указало на Дравских габох дзе ше каждого року поволує еден руски ансамбл зоз Сербії и преїг приходу малярох на Подобову колонию, як и зоз самим присуством представительох Национального совету на манифестаций «Дравски габи». Наглашене и добре сотрудничтво зоз Союзом Русинох РГ, дзе КУД Руснацох Осиек член од самих початкох своего снованя, уж 33 роки, а понеже у мандату председательки Союзу, членїца КУД-а Руснацох Осиек, Дубравка Рашлянин, Дружтво ма привилегию же на манифестацийох вше присутна председателька Союзу.

Финансыйни звіт котри поднесла Лела Дітко як касирка Дружтва, указал же ше з пенєжом розполагало осторожно и по предписаньох котри вимага Совет за национални маншини РГ, як и шицки други од котрих ше достава средства.

Шицки котри ше финансиую по принципох проектох, длужни ше притримовац предписаньох котри вимага тот структура котра дава средства.

Звити з боку Скупштину прилапени у подполноски.

Предисидателька КУД-а Руснацох Осиек предложела план роботы и финансыйни план за 2017. рок котри Скупштина у ца-

лосци прилапела.

По поднешених звітах и предложених планах за идуци рок, приступело ше розришованю старого и вибераню нового Предисидательства та надпатрацога одбору.

До нового Предисидательства Скупштина вибрала: Татяну Миклош, Зденка Сивча, Гелену Тимко, Лелу Дітко, Дубравку Рашлянин, Мирка Рибича и Блаженку Будимич. До надпатрацога одбору вибрани: Зденка Зрно, Гелена Шобан и Владимир Еделински.

Дораз по законченей Скупштину, Предисидательство отримало свою першу сходзку на хторей за председательку вибрана Татяна Миклош, за подпредисидателя Зденко Сивч, за тайомніцу Гелена Тимко, а за касирку Лела Дітко.

По скорей пораженей процедури, Скупштина тиж усвоела же ликвидатор Дружтва будзе предисидатель Дружтва у чечуцим мандату.

Бувша председателька КУД-а Руснацох Осиек, Агнетка Балатинац, подзековала шицким на сотрудничтве у прешлим мандату, на усилвносцох котри кажди член уложел до обстоїносци Дружтва и пожадала новому предисидательству, а окреме предисидательки, Татяни Миклош, же би мали вельо успиху, целосци и потримовки шицких членох за успишну роботу КУД-а Руснацох у пестованю рускей культуры.

З ліва на право: Дубравка Рашлянин, председателька Союзу Русинох РГ и председателька КУД-а Руснацох Осиек, Татяна Миклош

Бувшей предисидательки подзековала Дубравка Рашлянин, як предисидателька Союзу, але и як членїца КУД-а Руснацох Осиек.

Госци на Скупштину були предисидателька Союзу Русинох РГ, Дубравка Рашлянин та Представителька рускей националней меншини Осецко-бараньскей жупанії, Агнетка Балатинац, а як членїца Дружтва и источашне и предисидателька Ради рускей националней меншини Городу Вуковару, присутна була и Лела Дітко.

По законченей официийней часци, присутни винчовали нововибраним на мандатох котри достали, а потим отримане дружненє Дружтва. **Агнетка Балатинац**

ЗВИТНА СХАДЗКА КУД “ОСИФ КОСТЕЛНИК”

Внедзелью, 27. новембра на 15,00 годзин, у просторійох КУД “Осиф Костелник” у Вуковаре отримана рочна, звітна схадзка. По перши раз у истим року, як цо нови закон о здруженьох наклада. Так того року було два звітні схадзки, за 2015. и 2016. рок.

Перше усвоєни дньови шор, хтори ше состоял зоз дзевец точкох, потим вибране роботне председательство, записнічар, верификаційна комисија и подписователе записніку. До роботного председательства избрани Владо Русин, председатель, Звонимир Барна и Зденко Бурчак, члени, а за записнічарку Любица Гаргај. До верификаційней комисиї избрани Мирко Дорокази и Йоахим Дудаш. За подписовательох записніку избрани Звонимир Барна и Татьяна Алерич. Кед верификаційна комисија заключела же иснує кворум, дала дошлебодзене же би ше Скупштина отримала.

**Члени КУД «Осиф Костелник»
Вуковар**

Звит о работи Дружтва за 2016. рок поднесол председатель Дружтва Владо Русин. Вон бешедовал о работи Дружтва у прешлим периодзе. Дружтво робело добре, шорово ше сходзели шицки секції хтори у Дружтве исную. По схадзку, понеже рок не закончени, Дружтво мало седемнац наступи и то у Мариї Бистрици, Ораховици, Осиеку, Вуковаре, Петровцох, Миклошевцох, Пишкуревцох и Райовим Селе. Тиж так Дружтво по пияти раз успишно організовало дзезинску манифестацију “Перши аплауз” на хторей наступели руски дзезински ансамбли зоз Петровцох, Миклошевцох и Вуковару, як и два горватски дзезински ансамбли, зоз Мариї Бистрици и Пишкуревцох.

Финансийни звит поднесол касир Звонимир Барна. Вон присутних детально вивисцел о приходох и розходох Дружтва. У прешлим року, як и потераз, найвещей пенезу ше потрошело на драгово трошки, т.е. плацене автобусох.

Член Надпатрацого одбору Йоахим Дудаш пондесол їх звит. Потвердзел же у работи Управного одбору не обачени ніяки неправилносци.

О спомнутих звитох не було ніякеј дискусиї, ані пригварки, та су єдногласно усвоєни.

Председатель Владо Русин бешедовал о планах за идуци рок. Наглашел же ше и надалей будземе старац наступац вшадзи дзе Дружтво будзе поволане, а вшеліак на наших минастайіох “Петровским дзвоне”, “Миклошевцох”, “Першим аплаузу” и “Дравских габох”.

За розлику од потерашніх рокох, под точку рижне було досц дискусиї. Перше председатель Русин започал, а Звонко Костелник, член Совиту за национални меншини Републики Горватскеј и тайомнік Союзу, детальноше потолковал нови критеријуми хтори нам у идуцим року задава Совит. Медзи иншим, муши ше отвориц подрахунок у банки на хторим буду приказани лем финансийни средства хтори дава Совит.

Тиж так, надпомнуте же 16. марца 2016. року делегација рускеј националней меншини, у чиїм составе були представитель Руснацох у Совиту за национални меншини РГ Звонко Костелник, председателька Ради рускеј националней меншини Городу Вуковару Лела Дітко, председатель КУД “Осиф Костелник” Владо Русин и главна и одвичательна редакторка информованя у Союзу Русинох РГ Вера Павлович, нащивела городоначалніка Городу Вуковару Ивана Пенаву. Теди, медзи иншим, зоз городоначалніком порадзена конкретна помоц коло ушоріювая двора союзового будинку. То по час отримованя Скупштини ніч не пошорене, але не пре гордски власци, та твардо ришене же ше тот проєкт реализує початком яри.

У Городу Вуковару на остатнім попису жительствова зоз 2011. року як Руснаци ше вияшнели 440 особи. У Дружтве єст барз мало членох, а тоті цо не члени бизовно не поинформовани о

работи Руснацох, не добиваю и не читаю нашо руски виданя. Так випатра як кед би тоті людзе були дзешка з боку. На предклад Звонка Костелника, а зоз потримовку шицких членох порадзене же би ше Руснацох Городу Вуковару на єдним месце позберало на єдно необовязне дружене. То би ведно зробели КУД “Осиф Костелник” и Союз. Перше же би ше Руснаци медзисобно упознали, а вец можебуц настаню и даяки други плоди.

Роботне председательство

Татьяна Гарди подзековала же єй Дружтво оможливило зоз Дружтвом Руснак пойсц до України. То було оможливлене шицким зацикавеним членом, бо Дружтво дало часц пенезу за драгово трошки. Гварела же им путоване було хасновите и було им крашне, та спонукала шицким кед же будзе ише подобни нагоди, же би их вихасновали. Вера Павлович ше надовязала и предложела же би було крашне кед би тоті цо були у України направели єдну презентацију, т.е. упознане зоз тим крайом и о тим цо видзели за гевтих цо не були. Презентацију би ше могло отрмац у рамикох спомнутого друженя Руснацох. Татьяна Алерич надоложела же би було добре за тоту нагоду направити ише єдну презентацију о самих наступох Дружтва.

Владо Ерделі бул дакус подозриви спрам идеї о зазберованю Руснацох, бо на своєј скори не раз почувствовавал же ше Руснаци у Вуковаре ганьбя бешедовац по руски. Було и реплики на тото думане, але ше шицки зложели же заш лем шицко завиши од особи по особу.

По законченей схадзки розгварка ше предлужела медзи членами у єдним необовязним напраме.

Любица Гаргај

ПОРЯДНА ЗВИТНА СКУПШТИНА КД РУСИНОХ ВИНКОВЦИ

У просторийох Дружтва у Винковцох 24. октобра 2016. року отримана порядна звітна Скупштина КД Русинох Винковци. После прилапйованя дньового шора котри прилапени єдногласно, председателька Меланка Пап поднесла звіт о роботі за 2016. рок котри у кратшей дискусії з боку Скупштини єдногласно прилапени. Финансийни звіт поднесла касирка Блаженка Штрк, а котри тиж єдногласно прилапели. Надпатраци одбор констатовал же финансийни трансакції у складзе зоз законом и предложене же би ше звіт прилапел. Поднешени и план и програма роботи и финансийни план за 2017. рок котри Скупштина єдногласно прилапела.

Звонко Костелник

Члени КД Русинох Винковци

ПОРЯДНА ЗВИТНА СКУПШТИНА КУД «ЯКИМ ГАРДИ» ПЕТРОВЦИ

У просторийох Општинскей сали за схадзки 17. децембра 2016. року отримана порядна звітна Скупштина КУД «Яким Гарди» Петровци. На самим початку шицких привитал председатель Дружтва Желько Костелник и предложил роботне председательство котре Скупштина прилапела. Председатель Дружтва поднесол звіт о потерашней

роботи котри Скупштина прилапела. Томислав Рац, касир Дружтва, поднесол финансийни звіт. После кратшей розправи предложени план роботи и финансийни звіт за 2017. рок. На концу председатель шицким подзековал и шицких поволал на неформални бешеди коло цеплого пица и слатких лакоткох.

Звонко Костелник

Члени КУД «Яким Гарди» Петровци

Роботне председательство

ПОЧАТОК ДРАМСКОЙ СЕЗОНИ У КУД «ЯКИМ ГАРДИ»

Петровчане оставаю вирни комедії Жима ше помали уцагує до нашого каждодньового живота, часу єст кус вецей, по вонку уж нет так вельо роботи, та ше и петровски драмски аматере влапели до роботи коло поставяня нового драмского фалату. Того року случел нам ше одход єдней генерації на факултети та нас єст меней, а нови глумци ище не доросли. Заш лем и попри шицких почежкоцох нашли зме одвитујуци текст, преложели го на руски язык и влапели ше до читацких

пробох. Вибрали зме фалат Фадила Хаджича „Державни крадош“, сучасну комедию котра бешедує о двох гарештанцох, державного крадоша гу котрому ше шицки одноша зоз почитованьом и обичного крадоша Кикия, на котрого ше и обични чувар у гарешту видзера. Улогу Кикия бави Кристьян Медеша, а улогу Державного крадоша Томислав Рац, а улогу чувара гарешту Синиша Рац. Наздаваме ше же у своєї роботи будземе мац успиху и на яр розвешеліме пе-

тровску публику зоз комичними ситуаціями двох гарештанцох и їх чувара през котрих писатель того тексту на комични способ приказал стан нешкайшого дружтва високей политики и малого человека котри за вельо менше каребне діло достава векшу кару. Наздаваме ше же и други нашо места у котрих жию Руснаци и маю своєю дружтва буду мац дзеку поволац нас и дожиц часц чаривносци патраци виводзене драмского діла.

Томислав Рац

СВЯТОЧНА КУЛТУРНО-УМЕТНІЦКА ПРОГРАМА У РАЙОВИМ СЕЛУ

КУД Руснацох Цвелферії і КУД Зора зоз Райового Села порихтали богату програму своїм жителям

На швето святого Йозафата, односно на сам Кирбай у Райовим Селу, у просторийох ОШ Антун и Степан Радич, а ПШ Райово Село отримана богата и рижнородна культурна програма. Два валалски культурно-уметнічки дружтва у сотрудничестве зоз грекокатолїцким парохом остарали ше своїм валалчаньом порихтац програму. Слово о КУД Руснацох Цвелферії и КУД «Сава» зоз Райового Села, а як гощуюце наступело и КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару.

На початку програми шицких присутних привитал председатель КУД Руснацох Цвелферії Звонко Грубеня,

а вец слово дал и нашому владикови, преосвященному Николи Кекичови, хтори не скривал своєю одушевиє.

Програму отворели домашні зоз писнями: «Червена ружа трояка», «Ей не видно тот мой валал», «Дай нам Боже добри час», «А я така чарна», «Коломийка», «Блукал я уж велі роки», шицки у виводзеню тамбуrowого оркестру.

Друге наступело КУД «Сава» зоз Райового Села хторе основане ище давного 1929. року под меном «Рашк», же би 1987. року пременєло назву на «Сава». Наступали ширцом Горвтаскей, Немецкей и сушеднеј Босни и Герцеговини. Од 2009. року, кед основане

КУД Руснацох Цвелферії, два дружтва цесно сотрудничую. КУД «Сава» виведло венчик танцох под меном: «Ой швиняру», «Шпиванє», «Небеским», «Календаре», «Тандора» и «Зурка».

Гощуюце КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару представело ше зоз рускима народними танцами и писнями, як и зоз солистичну писню «Панонска ровніно моя».

Програму водзела Юлия Хованец.

На концу програми організовані заєднічки полудзенок и дружєнє за учашнікох и часц патрацох.

Мария Закалюк

(На руски преложела редакторка)

Члени тамбуrowого оркестру КД Руснацох Цвелферії Райово Село

КУД «Сава» Райово Село

Танєчніки КУД «Осиф Костелник» Вуковар

ПОРЯДНА ЗВИТНА СКУПШТИНА КД РУСНАЦОХ ЦВЕЛФЕРІЇ РАЙОВО СЕЛО

У просторийох ОШ у Райовим Селу 13. децембра 2016. року отримана порядна звітна Скупштина КД Руснацох Цвелферії. На самим початку вибране роботне председательство до котрого вошел председатель Звонко Грубеня, член Витомир Джуња и Катица Джуња, касирка Дружтва. На початку шицких присутних привитал председатель Дружтва Звонко

Грубеня. Звіт о роботи поднесол сам председатель, а финансови звіт касирка Дружтва. Дружтво остварело значни наступи у своєй роботі, цо допринєсло и приходзєнє нового пароха Олега Закалюка и панїматки, котри барз успишно почали робиц на озберованю членох того Дружтва. Председатель Грубеня наглашел же ше муши буц задовольни зоз понад

єденац остварени наступи у тим року. За идуци рок планує ше же би ше до плану роботи положела и манифестация означованя месного швета, а и Кирбаю у Райовим Селу. Предложени план роботи и финансови план за 2017. рок цо Скупштина єдногласно прилапела. На концу ше предлужело зоз розгварку коло безалкогольного пица и лакоткох. **Звонко Костелник**

ТОРЖЕСТВЕНО ПРЕСЛАВЕНИ КИРБАЙ У РАЙОВИМ СЕЛУ

Преславена 105. рочніца парохиі святого Йосфата у Райовим Селу

У найвосточнійшій парохиі нашого владичества 12. новембра 2016. року преславена 105. рочніца тей малей, але не меней значней грекокатолицькей парохиі пошвеченой святому Йосафатови. Швето Кирбаю парохиі, хтору тераз предводзи паноец Олег Закалюк торжественно преславене всуботу, 12. новембра, а Святу Службу Божу предводзел крижевски владика Никола Кекич, хторого на дзверох церкви дочекали дзеци зоз привитними словами подзековности и квецом. Владика наказовал о святому Йосафатови и о заедніцтве.

Попри домашнього пароха и владика на Святей Служби Божей участвовало ище 19 паноцх восточного и заходного обрядю. Службу Божу ище сослужовали о. Йоаким Симунович, викар славонско-сримски и парох миклошевски, о. Владимир Мудри,

парох у Винковцох, паноец Никола Ступяк зоз Канижи, паноец Владимир Седлак, петровски парох, о. Игор Сикора, парох у Пишкуревцох, о. Любомир Стурко, осецки парох, о. Александар Хмиль, парох у Славонским Бродзе, о. Дарко Рац, парох у Бачинцох, о. Владимир Еделински Миколка, парох у Беркасове, о. Орел Закалюк, парох у Деветини, о. Иван Чурчич, викар дяковскей надбискупії, о. Марко Микич, декан дреновски и парох у Ра-

йовим Селу и Посавских Подгайцох, о. Иван Равлич, парох зоз Тесличу, о. Иво Мартинович, парох у Вербані, о. Иван Живич, парох у Гуні, о. Желько Шимич, парох у Дреновцох, о. Анте Бешлич зоз парохиі Мацери Божей од здравя у Сплиту, о. Роберт Фаркаш, капелан за младих зоз Славонского Броду, о. Винко Дубравац, парох зоз Строшинцох.

Скорей самеј Служби Божей владика благословел обновену парохию и новопоставену бисту святого Йосафата хтора вирубена зоз орехового древа хторе роками росло у парохиялним дворе. Сам благослов започал на 11,00 годзин.

Парохиі жадаме ище вельо торжественни Кирбаї.

Мария Закалюк
(на руски преложела редакторка)

АДВЕНТ У ВУКОВАРЕ

У організації Туристичней заедніци городу Вуковару у сотрудицтве зоз Городом Вуковар и того року організовани «Адвент у Вуковаре». Припадніки националних меншинох наступели 11. децембра у центру Вуковару на плоци

др Франі Тудьмана зоз крачунскимашпиванками. Програму отворела руска национална меншина и то КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару и госцуюче руске дружтво КУД «Яким Говля» зоз Миклошевцох. Кажде дружтво одшпи-

вало по три крачунски писні и завредзело вельки аплауз патрацох котри того вечара нащивели Вуковар. У предлуженю програми публики ше представели немецка, украинска и мадярска национална меншина. **Звонко Костелник**

КУД «Осиф Костелник» Вуковар на «Адвенту у Вуковаре»

КУД «Яким Говля» Миклошевци на «Адвенту у Вуковаре»

ДАТЕ НАМ СЕ НАВЕСЕЛИТИ?

„Дате нам се навеселити?“ Зоз тим питаньом приходза шпиваче под облак, або на дзвери обисцох на крачунску Вилію. Стара то форма архаїчней бешеди зоз старого краю хтора ше отримала у звичайох вязаних за швето Рождества Христового – Крачун. Понеже воно нешка, як и одвит: „Даме, даме!“, ма и обрядни характер, воно зна буц вигварене на рижни, вецей або меней розумліви способи. Но питане не занедзбуюче бо крачунски швета то швета вешеля, писні и радосци.

Дакеди, кед тепшичка през рок не була вше полна, на тоти дні чи на пост, чи на саме швето, єдло ше кус обилнейше. Дзешка у єдней крачунскей приповедки було написано: „Радосц у човекови руша зоз ситосци“. И правда же так, бо гладному и смиядному чежко шпивац, колядовац и радовац ше. А цо кед єдзєня єст вельо „аж на грих“? Чи такого наисце мож найсц? Правда же мож. Остатні 40 роки познати як роки оєданя, нігда ше тельо вельо на стол не кладло. Най ше розумиме, кед бешєда о вельо, вєц думаєме квантитативно, не квалитативно. Знаєме же руска газдиня знала прикрашиц стол з вельочислєнимма файтами покерайох и других єдлох, алє не треба забуц же за столом вше було вельо людзох, бо фамелії були численши, так кед ше подзелі „pro capite“ (по члену), заш лєм було меней як нешка.

Кед єдзєня тельо же ше человек на Вилію котра сама по себе пост (Вилія вивєдзєна слово з латинского „vigilia“, по

нашому би було: „бдиніє“), без мири и шора оєда, вєц од шпиваня не остава вельо. А ситосц, то єдна права мира у котрей человек не глєдні, ані є не оєдзєни, праве тельо кельо то потребне за добре чувство, дзе ище дзєка не умертвєна зоз „преживаньом“ коло стола або у фотелі попровадзєна зоз дриманьом. То права хвилька рушиц розположено шпивац, прєношацї радосц прє подію народзєня Исусового, бо вон Емануїл, цо у прєкладу значи: „З нами Бог!“. Прєто колядованє на Вилію окремне, гоч крашнє шпивац и на сами крачунски дні. Бриги и прєблєми не вигварка. Их вше було и вше

их будзє, алє тот вєчар и даскельо дні були наменєни радосци, красним чувством, винчованком. Не лєм були, алє су и нешка!

Раз у фамелії кед зме ишли по шпиваню, потим як зме домашніх привитали зоз привитним питаньом з котрим почина и наш текст, а одвит бул яки-таки, шпивачє ище раз гласнєйше питали, а домашні ше аж злєкли же дацо не у шоре, алє дораз и похопєли, же як и вєкшина, у тим нашим каждодньовим живоцє и тот звичай постал дацо: „лєм най ше одбузє“... Тото „обрядне“ питанє, мєдзитим, у сєбє ма єден радикално-фундаментални змист, на котри одвит може буц: „гей“ або „нє“, котрє на концу питанє нашєй вири. Бо Крачун то вирскє швето, не швето даякєй идили и лампочкох, лакоткох, пошорєних домох, драгих дарункох. Того шицкогò столїтиями не було. Каждє ше радує красному и богато, алє найкрасшє ше радовац щирому. Кед ше руку сцишнє, до очох попатри и щиро пожада щєслїви швета, так як цо ше на Вилію колядованє закончує зоз: „Аминь, дай Боже добри вєчар!“ то праве християнскє шветкованє дньох з котрима почина Христовє дїло нашогò спашєня.

Правє так, щиро и по християнски, жадає закончиц роздумованє о Крачунскєй радосци, жадає Вам щєслїви крачунски швета и благословєни Нови 2017. рок!

О. Владимир Седлак

КАРМЕЛ

остатні дзень
у святей жеми
упечаткох вельо
шерцо полне
розпука ше

кажду секунду
сцеш упиц
того часу
часу
кельо остало

мац божа
гвизда моря
святи илия

вельо алої
кактуси
висши од тебе

попатрунок
на город
попатрунок
на морйо
веліке морйо

не можеш вериц
же то дійсносц
не можеш вериц
же то уж прешлосц
о лем даскельо годзини
будзеш дома
зоз памятками
на нігда забыте
паломніцтво

KARMEĽ

posljednji dan
u svetoj zemlji
utisaka mnogo
srce puno
raspuca se

svaku sekundu
hoćeš upiti
toga vremena
vremena
koliko je ostalo

majka božja
zvijezda mora
sveti ilija

puno aloje
kaktusa
viših od тебе

pogled
na grad
pogled
na more
veliko more

ne možeš vjerovati
ta je to zbilja
ne možeš vjerovati
da je to već prošlost
za samo nekoliko sati
bit ćeš kod kuće
sa sjećanjima
na nikada zaboravljeno
hodočašće

Любица Гаргай

КЕД МИ БУЛО ШТЕРНАЦ РОКИ

Кед ми було штернац роки
та задруга пришла,
кажди дзень сом боме
на надніцу ишла.

З мотику копала,
жито одберала,
а там на цеглярні
вальки пресцерала.

А кед ше тлачело,
плеву одгартала,
на трешки, на снопох
порвисла резала.

Роботи розлични
робиц ше мушело,
чежки часи були,
хлеб ше зарабяло.

А власци ше теди
тому вивештели,
точкици давали
та хлеба дзелєли.

А дутяни празни,
ту платна не мали,
ношени ше свили
дзивком куповали.

И венчики теди
дутяни не мали,
та ше два, три млоди
з єдним повинчали.

Так зме до живота
скромно ми рушели,
старосц дочекали
шицко вицерпели.

Мелания Пап

ВЕРИМ ДО ЦЕ, ЖИВОЦЕ

Верим до це,
живоце мой мили
и кед у це панує
вистатосц блага.

И кед ци радосци хиби
пре смуток
я думам же єст
и иншака можлівосц.

Прето не шмем зуновац

у тебе надія
хтору я не трацим
пре це нігда.

Яки би без тебе
випатрал квет
у тей страшней цмоти
нестал би швет.

Щешліви живот жадам
и йому ше наздавам
най кажде з нас
вельо щесца ма.

Щесца и радосци

най нам дава дзень
и най нам олегча
чежки сон.

Радосц нам дай
як лем можеш часто
змилуй ше над нами
вше кед нам чежко.

Дай нам живоце
тельо радосци
да не пожадаме ніч вецей
як цо нам даваш.

Владимр Провчи (зоз
кніжки Запах надії)

КРАЧУН У ЗАГРЕБЕ

У Загребі отримана друга манифестація крачунських руских обичаїв

Други по шорі «Крачун у Загребі» отримани 10. децембра у будинку Горродскей управи „Медвешак“. Шицких присутніх привитала председателька домашнього КПД-а Рускиня и Руснак, Оленка Гршкович зоз Загребу и пожадала им приемни и успишни вечар. Председателька Союзу Русинох РГ Дубравка Рашлянин шицким учашніком и домашнім повинчовала Крачун и крачунски швета, як и Нови 2017. рок и отворела другу по шорі манифестацію «Крачун у Загребі». То манифестація култури Русинох Републики Горватскей основана у на-пряме зашити и розвитку културней

Оленка Гршкович, председателька КУД «Рускиня у Руснак» Загреб **Дует зоз Загребу**

творчосци у форми жридлових крачунських писньох, же би ше збогацел скарб нашої націоналней меншини и же би ше очував и розвивал културни идентитет Руснацох у РГ. Манифестація основана здруженя котри члени Союзу Русинох Републики Горватскей. Наш вигледовач етнології и историчар Мирон Жирош записал о крачунських звичаївох шлідуючи шорики:

„Накадзи пацери задзвонели, а тот хвилька ше чекала зоз вельку цихосцу шицких у доме, оец до хижи

уношел уж пририхтану зоз брадла нацагану чисту сламу и зоз крачунску винчованку здогаднул домашніх на тоту торжествену хвильку кед Господь Бог послал на жем гу людзом свойого сина же би их научел чесному животу, зоз словами:

Де Христос Спаситель мал ся народити, во яслах на слами мал зиму терпити Исаия пророк так нам пророковал же сина Божого Емануилом назвал се Діва, я рече: Уж пороци сина, Бога предвичнаго Мария єдина! Аминь. Дай Боже, добри вечар! и поздравкал:

**Христос Раждається!
Славите єго!**

По виповеданю поздраву и одздравканя шицких зложно, сламу котру принєсол ведно зоз жену и дзеци розмесцели по хижи, дзеци ше радосни почали валяц. Шедли гу нїм и родичи, попробовали багинди, пошалели ше и вец шветочно, кед мац зоз пеца принєсла тепшу риби, на стояци при столе ше помодлєли и шедли єсц. Оец пред тим положел штранджок под стол, обношацї столово ножки же би вше на тот дзень їх потомство було дома. Шицки єдли з велькей тепши, рибу оец дзелєл дзecom з надпоминаньом же би ше мерковало на косци. Риба була векша од кили, углавним потька, мала вельки косци и нє грожела опасносц дзecom.

Накадзи ше закончело єдзене риби, пришли на шор бобальки захладзени, нацукровани и помедовани, знова з велькей миски, а полна розправена вангла була у другей хижи. После бобалькох кажде мал вжац по єден

Дубравка Рашлянин, председателька Союзу Русинох РГ

Дует Вера и Владимир Провчи КУД «Рушняк» Риека

орех, котри ше розбил и видзело хто яки будзе здрави у наступним року, а далєй єдол ище хто цо сцел, чи сухи грушки, чи орех мачал до меду, чи дацо инше...

Чекало ше шпивачох и винчовачох. Накадзи зашпивали перши шпиваче и дзеци за шпиванє уж зоз нароком ушитима торбичками, кед же уж були векши сами, а кед були менши, одходзели зоз оцом по шпиваню. Шпивало ше у дворе под облаком лебо у дакого у приклеце пред дзверми. На слова шпивача «**Дате се нам навеселити?**» и одвита домашніх «**Даме, даме**» шпивач сам, лебо двоє, два шестри, лебо брат и шестра шпивали научену коляду.

Перше на шорі и хторі отворели тоту манифестацію було Дружтво Русинох и Українцох «Калїна» зоз Реки, а вец шором наступали КПД „Рускиня и Руснак“ Загреб, КУД „Осиф Костелник“ Вуковар, КД Русинох и Українцох „Рушняк“ Риека, КД Русинох Винковци, КУД Руснацох Осиек, КУД „Яким Гарди“ Петровци, КД Руснацох Цвельферї Райово Село и КУД „Яким Говля“ Миклошевци. **Звонко Костелник**

КУД «Яким Говля» Миклошевци

КУД Руснацох Осиек

КУД «Яким Гарди» Петровци

КУД Руснацох Винковци

Калїна Риека

КУД «Осиф Костелник» Вуковар

Матка Словацка Осиек

КУД «Яким Говля» Миклошевци

«Руснак» дружтво Руснацох у РГ

КД Руснацох Винковци

12. «ДРАВСКИ ГАБИ»

КУД Руснацох Осиек з финансијну потримвку Совету за национални меншини РГ та Осецко-бараньскеј жупаниј, 3. децембра 2016. року, у Осиеку отримало 12. «Дравски габи», стретунаца хорох и шпивацких групох Руснацох Републики Горватскеј. Наступели шейсц руски дружтва з Горватскеј, Матка Словацка з Осиеку и едно руске дружтво з иножемства. З Горватскеј наступели: КУД «Осиф Костелник» з Вуковару, КД Руснацох з Винковцох, КУД «Яким Говля» з Миклошевцох, КУД «Яким Гарди» з Петровцох, «Руснак» дружтво Руснацох у РГ, та домашње КУД Руснацох Осиек. Зоз Сербии наступело КПД «Дюра Киш» зоз Шиду. Коло 150 учашникох и патрачох мало нагоду послухац досяги наших хорох и шпивацких групох та привитац Словакох з Осиеку и Руснацох зоз Шиду.

Госцох и учашникох привитала председателька КУД-а Руснацох Осиек, Агнетка Балатинац, а спред Координациј рускеј националней меншини РГ бешедовал председатель Борис Бучко. Спред Союзу Руснацох РГ присутних привитала председателька Дубравка Рашлянин, док манифестацију отворела подпредседателька Совету за национални меншини РГ, Рената Тришлер.

Конферанса: Паула Поточки и Иван Будимчич

Патраче на 12. «Дравских габох»

СКИ ГАБИ»

Попри висланікох дружтвеного, политично и вирского живота з Републики Горватскей, на «Дравских габох» присуствовала и делегация Национального совиту Руснацох Сербии на чолє з председателєм НС, Славком Рацом як и член Совиту за национални меншини РГ и тайомник Союзу Русинох РГ, Звонко Костелник.

«Дравски габи», односно Руснаци з Осиеку на тот способ повинчовали свойному городу 230-ти, а культурному дружтву Руснацох Осиек 33-и родзени дзень.

По законченей службовей часци манифестации, шицки поволани на окрипу з єдлом и пицом, дзе ше предлужело дружєнє, а познейше и шпиванє и танцованє котре провадзели гудаци хтори ше нашли на «Габох». То окреме красна часц тей манифестации бо ше спонтано зєдния шицки учашники и кажде да даяке доприношенє доброму розположеню. Єдни граю, други шпиваю, треци танцюю, а штврти розменюю искуства лебо радза госцованя своїх дружтвох єдни при других. З продуктами своїх подприємствох манифестацию подпомогли: Пиварня Осиек и подприємство Биелич Цо.

Агнетка Балатинац

КУД Руснацох Осиек

КУД «Яким Гарди» Петровци

КПД «Дюра Киш» Шид

КУД «Осиф Костелник» Вуковар

Подпредседателька Совиту за национални меншини РГ, Рената Тришлер, отвера манифестацию «Дравски габи»

ВИСТАВА «ПРИМОРСКИХ МОТИВОХ» У БУДИНКУ ВУКОВАРСКО- СРИМСКОЙ ЖУПАНИИ

Владимир Провчи председатель Дружтва «Рушняк» ПГЖ мал самостойну виставу

Пяток, 16. децембра того року зоз початком на 10,30 годзин, у просторе Вуковарско-сримскей жупаниї у Палати Срим у Вуковаре святочно отворена 161. самостойна вистава малюнок Владимира Провчия, председателя нашого Дружтва «Рушняк» зоз Риєки. Привитне слово дала водителька култури у ВСЖ, хтора наглашела добри сотрудниці одношения медзи Вуковарско-сримску и Приморско-горанску жупанию зоз котрей приходзи Владимир Провчи, маляр и председатель Дружтва «Рушняк», але тиж так и водитель подобовой секциї у Риєки и у Дружтве.

Владимир Провчи народзени у Миклошевцох 1946. року, бул школяр вуковарскей гимназиї, а вец го, спарм

Нащивителе вистави

Владимир Провчи представя свой малярски опус

Соло писня Владимир Провчи

його словох, животна и професийна драга одведла далей од родимого краю, та тота вистава свойофайтова носталгия за родним крайом.

Провчи спорам своїх словох викладал самостойно у цалей Приморско-горанскей жупаниї, але и у Загребе и за границами Горватскей, у Войводини, Словацкей и України. За тоту нагоду вибрал циклус Приморских мотивох хтори вязани за Матулі у хторих жие, Риєку, Опатию и Истру.

Владимир Провчи тиж так у мено приморско-горанского жупана Златка Комадини уручел скромни дарунок як знак здогадованя на тоту виставу, а дарунок приял и у мено ВСЖ подзеквал дожупан Желько Цирба.

Мала пригодна културно-уметница

Владимир Провчи зоз дожупаном Жельком Цирбом

програма у просторе жупаниї виведзена дзекуючи доброму и порихтаному наступу Хлопскей шпивацкей групи КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох, хтора а капела одшпивала вибор колядох, а и сам автор маляр виражел жадане же би одшпивал соло и а капела два руски писни, понеже вшадзи и у каждой нагоди наглашує же є Руснак и же ше зоз тим пиши.

Хлопска шпивацка група КУД «Яким Гарди» Петровци

Отверане вистави медийно провадзели Осецка и Винковска телевизия, як и новинаре Вуковарских новиных и Новей думки.

Вера Павлович

Нащивителе вистави у будинку жупаниї

МЕДЗИНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ РУСИНСКОЙ КУЛТУРИ

»Червена ружа трояка«

У Мукачеве, у Закарпатской обласци України, 19.11.2016. »Крайове здруженє подкарпатских Русинох«, »Русинський край« и членски організації Шветового конгресу Русинох, організовали Медзинародни фестивал русинской култури »Червена ружа трояка«.

Дополадня, у рамикох фестивалу отримана Медзинародна наукова конференция под назву »Русини у Европи и у України« на котрей викладаче були з Польской, Мадярской, Румунії, Горватской и України. З Горватской участвовала учителька руского языка Наталия Гнатко.

Културна часц програми започала з дефилеом шицких учашнікох и госцох през центра Мукачева и покладаньом кривца на памятник русинскому будителюви Александрови Духновичови. Културну програму отворел председатель »Крайового здруженя подкарпатских Русинох« и член Шветовой ради Русинох/Руснацох/Лемкох з України, Микола Бобинец. Попри осем домашніх русинских ансамблех, на Медзинародним фестивале русинской култури »Червена ружа трояка« наступели и танечно-музични русин-

Дружтво »Руснак«, КУД Осиф Костелник, КУД Руснацох Осиек у Мукачове

ски/русински ансамбли зоз Словацкой, Горватской и Румунії.

З Горватской наступело здруженє »Руснак« Дружтво Руснацох у РГ. Пооблекани у рубаней свили и блишу, а з баршоньом на глави, шпивацка дзивоцка група Форуму младежи Дружтва »Руснак« и єй оркестер, хвильково змоцнена з вонкашніма сотрудиками, представела ше з трома рускима народнимя писнями принешенима зоз Старого краю: Ша ми тадзи преходзели, Ишло дзивче по воду и Червена ружа трояка. Группу увежбала Наталия Гнатко, а оркестер Иван Лікар. Як госци Дружтва »Руснак«, у културней програми участвовали КУД »Осиф Костелник« з Вуковару и КУД Руснацох з Осиеку.

Тогорочни Медзинародни русински фестивал звелічала векша група Руснацох з Републики Горватской. Попри учашнікох у Мукачеву були и члени Ради рускей национальной меншини городу Вуковару у предводзеню председательки Лели Дітко.

Велім Руснацом з Горватской бул то

»Руснак« Дружтво Руснацох у РГ з вонкашніма сотрудиками

перши одход до Закарпатя, бешеда з Русинами и стретнуце з їх културним скарбом. Попри богатеї програми, мали нагоду нащивиц Замок Паланок, буц при памятникох Александра Духновича, Кирила и Мефодия, та упознац красни Мукачов под Карпатами. Одход на наступ до Мукачева з векшей часци финансино оможлівела Рада рускей национальной меншини городу Вуковару.

маг. едуц. пхилол. цроат.
Илона Грецешин

Учашніки, госци и нащивителе з Горватской на Медзинародним фестивале русинской култури у Мукачове з Миколом Бобинцом, председателюм Крайового здруженя подкарпатских Русинох

КУД »Осиф Костелник« Вуковар

Учашніки Медзинародним фестивале русинской култури у Мукачове

ЕВГЕНИЙ М. КОЧИШ

Кельо руска литература наисце богата шведочи и литературна творчосц Евгения М. Кочиша.

Евгений М. Кочиш у русской литературы зявел ше 1929. року з приповедку „Остал гладни“, друковану у „Руских новиных“. За пейдзешат роки литературней активносци, Кочиш без сумніву найплоднейши руски писатель. Познати є як прозаїк хтори обявел пейц романи и понад сто приповедки, не рахуюци приповедки за дзеци, а меней ше зна же Е. М. Кочиш и поет и драмски писатель, есеїст и редактор медзивойновой новинки „Руска заря“ (1937.–1941.). Окончовал и длужносц секретара Културно-просвитного союзу югославянских Русиных. Цо ше дотика тематики котру Кочиш заступал у своїх ділох, вона социјална и егзистенцијална, та ше його литературна творчосц може опатриц як животна, дружтвена хроніка руского дружтва 20. вику. У приповедкох Е. М. Кочиша розликую ше штири приповедацки круги: одношеня медзи женоу и хлопом, жартовліви, социјални и егзистенцијални. Перши два теми були заступени медзи двома войнами, а други два теми у повойновим чаше. „У кругу социјалних приповедкох найвекше число Кочишових найудатнейших приповедкох. Так ту заступени: „Рисаре“ (1953.), „Наднічаре“ (1954.), „Вандровкаш“ (1968.) и „Грицо Водочура“ (1968.). За ніх найвизначнейша прикмета же инсистую на медзилюдских и продукций-

них одношеньох, углавним у рамикох медзивойнового и повойнового руского и югославянского дружтва. Преїг слики социјалних одношеньох твори ше обща слика о природи тих дружтвох. Преїг подобох непереривно ше указує на потребу и гуманосц борби за социјалне ошлєбодзене найширших роботних масох. Зоз Кочишовима приповедками до русской литературы уходзи не лєм параст, селян, але и роботнік, пролетер, найчастейше безработни, але витирвали у гледаню права на хлеб, права на живот.“

Зоз другого боку, егзистенцијални приповедацки круг инсистує на човеку як єдинки, на його живоце. „У тим кругу приповедкох Е. М. Кочиша человек, односно подоба ше вецей не ноши зоз потребу пременки социјалних одношеньох же би ше жило на човеку достойни способ, але ше од сущней важносци указує факт звонка човековой моци, факт стретнуца человека зоз судьбу, як ше наволує човекова немоц пред чежкими вдеренями и незабиходнима цеками живота.“ Таки приповедки „Хрин“ (1953.) и „Янко Лукачов ноцни чувар“ (1976.) же и тото цо на перши погяд випатра неможліве постава можліве.

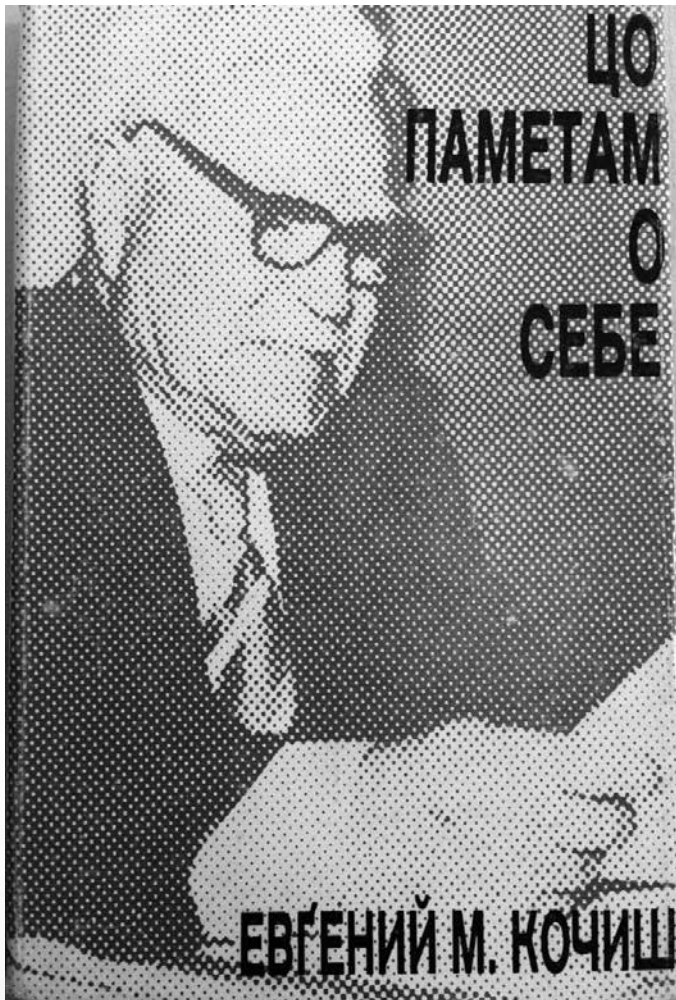
Евгений М. Кочиш написал и єдну драму у штирох дійох зоз селянского живота, „Вона невиновата“. Случує ше у перших рокох 20. вику у єдним валале.

На початку сом гварела же Кочиш писал и за дзеци. Його роман „Чайка“ (1974.) добил награду „Невен“. Тота награда почала ше додзельовац 1955. року з подруча творчосци за дзеци у Републики Сербії.

Як и велі писателе о котрих сом у „Новой думки“ писала, и Е. М. Кочиш мал чежки живот. Так же бизме лепше розумели Кочишово опредзелєне за упарте звладованє препреченьох котри стали на його животней драги, мушиме знац и його социјалну позадину. Як дзецко худобних родичох не мал можлівосци порядне ше школовац та прето приватно покладал класу по класу дописней гимназиї. Таке школованє ишло барз чежко, та и попри найвекшей сцелосци не закончел гимназию. Як найстарше дзецко у вельочисленей фамелиї, мушел зарабяц хлеба за себе, а ведно з родичами и за младших братох и шестри. Попри тим, з власним знойом мушел заробиц и пенєж котри мушел плациц як школяр дописней гимназиї за покладанє испитох. Кочишово товарише знаю же вон бул сцели, роботни и витирвали человек у витворйованю своїх животних планох. Кед ше опредзелєл за животну драгу образованого человека, вон тому опредзелєню жертвовал свою младосц.

Кочиш мемоарски записи почал писац под конєц свойого живота, кед уж його литературна подоба була оформена. А як человек бистрого духу, опредзелєл ше висликовац свою младосц на весели способ вибераючи гумористични здогадованя котри обявени у кнїжки „Цо паметам о себе“. То ше одноши на дзєцински роки.

Як було кед Евгений М. Кочиш бул хпалец, увидзиме зоз даскеліх виреченьох котри гварел о себе. „ЦО ПАМЕТАМ О СЕБЕ? Чежко ше тераз здогаднуц, але попрубуєм. Запаметал сом кед ми було осем роки, ходзел сом уж до другей

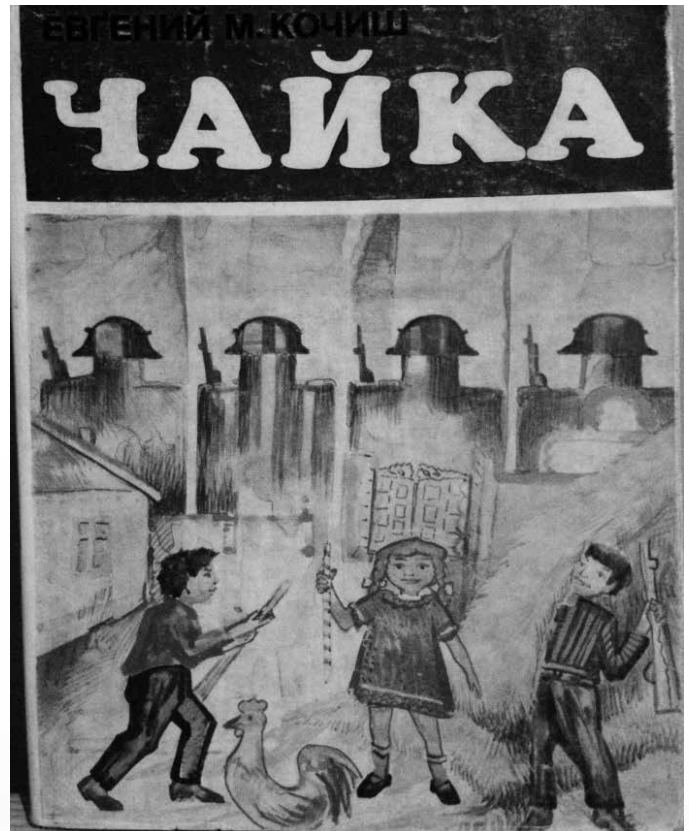

класи основней школи. Учителъка нам була Юлка Будинского. О чим приповедала, не можем ше точно здогаднуц, але сом добре запаметал же гварела: „Човек з дзецинства памета шицко, а кед є старши, не памета цо вчера полудньовал.“ Я ей не верел. Можебуц и други так исто, бо зме себе думали же як може человек забуц цо вчера полудньовал кед то було лем вчера?

Вельо би було писац цо сом запаметал, а мало знам цо сом чувствовал. Же сом ше народзел 1910. року, 5. август, дознал сом аж кед сом до школи уписани. Але цо то рок и цо то август, то сом не розумел.

Вешені 1912. року мнє було два роки у августу. Паметам же оец не бул дома. Вше ме мац спреведала же неодлуга придзе. Наисце, теди ше водзели балкански войни, та млади хлопци були поцагнути до войска за кажди случай. Його фотография у вояцких шматах була задзата у образу цо вишел под греду, вец ю баба дала урамиковац и обешела окреме. Запаметал сом го перше лем по фотографії.

Кед сом ше народзел, мойому дідови ше ище чарнели оберва и баюси. Стредовични человек. Мал 43 роки. Оец мал дваец єден, мац осемнац. Баба штераец. Перши унук. Найстарши. Паметам як ме дідо вшадзи водзел зоз собу. Ношел ме на ґрингох. Бавел ше зо мну як ровни з ровним. Пайташе. Баба го часто секирала же нарабя зо мну. Прагал сом го до порвазкох. Дідо бежал и регочал, а я за нїм по дворе або по конку.“

Друге здогадованє одноши ше на школу. „ШКОЛА! Сцем учиц гимназию. Дописну. Кед ше ми не пощесцело остац у подофицерскей школи, жадам учиц гимназию. А зач? Препоминам перше мацери. Вона слуха и не слуха. Ма своєю плани, бриги, работи и дзеци. Крем мнє дороста шестра. Мам ище двох братох. Єден народзени 1924. року, други 1927. и шестра 1921. року. Худоба. Одкаль? Але я упарти. Допивам и оцови и мацери. Лем пейдзешат динари мешачно! Цо то? Кед би ми давали каждей недзелі банку, ту би дзешка були трошки на єдним и за школованє. Правда, треба папер купиц, вец одпосилац закончени задачи, поштарину плациц. То ище дваец динари мешачно. Значи, ведно седемдзешат до осемдзешат. Метер олупаней сухей кукурици мешачно! Нїяк! Не пристава ані мац ані оец. Я ходзим як змокнута кура по дворе. И на полю сом нерозположени. Ламачка ше закончела. И оране под жито и шаце. Цо робиц през зиму? До ґаздині? Легиньчиц ше? Шицко ми тото неприємне и непотребне, даремне. Я жадам гимназию.

Попуцела мац перше. Знам же – готова ствар. Кед лем вона попуци, вец попуци и оец. Так и було. Я радосни. Ожил сом. Пишем до Сараєва. Доставам перши лекції у децембре 1928. року. Берем два класи: першу и другу.“ Шицки ше складаме же дзецинство и школа najlepши животни час. Не маме бриги, щешліви зме и лем ше бавиме. Тоти Кочишово виреченя врацели нас дакус до дзецинства. Правда, не кажде дзецинство щешліве, але цо ше може... Читаюци Кочишово мемоарни записи и його литературну творчосц, можем повесц же нас задлужел зоз своєю діялносцу на руским язку. Напуцел нас 1984. року, але ше го нїгда не забудзе.

Андрея Маґоч, проф.

СТАРИ ЯНКОВЦИ

ШКОЛА

Перши писани документ у котрим ше спомина школа у Старих Янковцох датує ище зоз 1843. року и у нїм записане же у тедишнї час було 40 школярох и шицких их учел лем єден учитель на мадарским язїку.

У терашњосци, у школи ше уж пейц роки виуче руски язїк на годзинох на котри ходза 25-єро школяре, а учи их мр Илона Гнатко Грецишин. Окром дзецох Руснацох, наш руски язїк цикави и дзеци других нацийох. Же би указали своєю знанє и збогацели културну и фахову творчосц каждого року тоти школяре пририхтую литературни вечар у општинским будинку и до госцох им приходза поетове лебо писателе, а школяре рецитую и читаю діла наших руских поетох и поетесох. На уровню тей општини до школи ходза 280 дзеци од першей по осму класу. У валале иснує и дзезинска заградка до хторей родичи приводза дзеци не лем з валалу але и околних валалох, та було потребне прешриц иснуюцу и тераз єст 50 дзеци котри ходза до дзезинскей заградки.

ЯВНИ УСТАНОВИ, ЗДРУЖЕНА И ДРУЖТВА

У центру валала находза ше општински будинку и поштански уряд, а обок зубарска амбуланта и амбуланта общей пракси. Єст даскельо менши тарговини и велька самопослуга, пекарни, апатика и польопривредна апатика. Ту и польопривредна задруга ПЗ Янковци котра основана ище 1940. року и обраба жем у општини и ширше, а у рамикох задруги и вельки силос у хторим ше одкупую шицка жатва з околних местох.

Од здруженьох ту Здруженє женох «Горватска жена» основане 2001. року, єдно зоз активнейших здруженьох и єдине од 46 здруженьох у Вуковарско-сримскей жупаниї котре достало пенєж за проєкт з боку ЕУ фондох.

Иснує и церковне лаїцке здруженє «Радосц» чийо члени шпиваю у церковним хору, организују и иду на паломництва.

КУД «Янковци» основане 1971. року, спочатку то було лем мадарске КУД котре ше скорей волало «Ружа Шандор», а по преширеню з новима членами пришло и до пременки назви. КУД «Янковци» тераз ма и рижнороднейши репертоар, та ше окром мадарских тераз пестую и босански, як и горватски, а у цеку прегварки же би ше уведло и руски танци.

Ловарске дружтво «Ястраб», основане 1935. року, ма замєковани успих у змаганю у штреляню глинїяних голубох и трима перше место на жупанийским уровню, а на пиху им и прекрасни ловарски дом котри обок хторого чече поток Гатина. Вибудова ловарского дому започата ище пред войну, а сала у доме може приац и до 100 особи. тиж так ше у єй рамикох находза и кухня и санитарни гүзел, а видава ше за преслави и подобне.

Добредзечне огньогасне дружтво иснує од 1931. року и велї Руснаци його члени. Дружтво на щєце не ма велї огни, але його члени отримую опрему, вежбаю, ходза на змаганя, друженя и ушорую своєю огньогасни дом.

Клуб младих «Феникс» єдно зоз новших здруженьох котри иснує од 2001. року, чийо ше просторий находза у старим општинским будинку.

Риболовне дружтво «Амур» основане пред двома-трома роками. Його члени лапаю рибу и вежбаю свой спорт на потоку Гатини хтора прецека през валал.

ФК ГАШК Сокол ма вельки пошорени фодбалски терен, зоблекальнї...

МАНИФЕСТАЦИЈ

Каждого ше року у Старих Янковцох остатнього викенду у маю мешацу отримує велька дводньова манифестация под назву Коло у «Вила Єнке». То смотра фолклору националних меншинох Републики Горватскей и горватскей дияспори, а змист обдумани так же наступаю шейсц национални меншини котри жию у РГ и шейсц здруженя лебо дружтва котри горватска национална меншина у других жемох, та наступаюци у Янковцох указую як други меншини чуваю своєю традицию у Горватскей, а тиж так и Горвати з других жемох укажу як вони чуваю свой скраб у цудзих жемох. Дакеди ше тота манифестация волала лем Смотра фолклору националних меншинох, але тераз у новших часох назва пременена, цо символизує першу записану назву того валалу. Єнке, т.є. Янко, мал свой вельки масток и своїх роботнїкох, а таки векши мастки у давних часох наваловани Вила, та з того Вила Єнке, а Коло - як стари обичай у Янковцох вњездєлю и на векши швета пред церкву по Служби Божей, кед парохиянє виду вонка гудаци заграю коло и вирнїки ше полапаю и одтанцю кало за слогу и заєдництво, та так повязуюци стари обичай и першу назву валалу тота манифестация достала символичне мено.

У рамикох тей манифестациј уж треци рок за шором отримує ше и РУТЕНИЈДА - стари руски бависка дзецох з околних валалох дзе жию Руснаци. На схадзки Ради рускей националней меншини Вуковарско-сримскей жупаниї вигласоване же ше и надалей каждого року Рутенияда будзе отримовац у Старих Янковцох пре адекватни простор и условия, а у рамикох тей манифестациј. Дзецом окремє цикаве за видзиц стари руски бависка, бо велї то не видзели так уживо, а готовох дзеци з иножемства. У организациј Дружтва «Руснак» каждого року ше отримує манифестация «Кед голубица лецела» котра тирва три днї. Так єден дзень, всоботу, у Старих Янковцох одбува ше Форум младих Руснацох з цалого швета, цо єдна од значних часцох, бо на младих швет и остава, и на нїх треба пренєсц любов спрам руского язика, традициј и култури, цо ше посцигує праве през таки подїи и друженя, часописи, писнї, а тераз єст и интернет та су повязани у цалим швецє... Бо, кед нашо стари не дошлебодзели же би шицко тото нашо руске нестало, вони котри не мали натєлю модерни средства комуникациј и преношеня шицкогояк ми нешка, а велї з нїх були лем полуписмени, прето би у терашнїх часох модернизациј було ганьба дошлебодзиц же би нас Руснацох прегажло дацо цудзе.

Отечествена война

Нажал, 1991. року цалу Славонию очкодвала война, та так и Стари Янковци. Руснаци як и велї валалчане прилапели ше охрановац свой валал, обисца, фамилий, але були звладани. Валал страдал, вигнати велї жителе з валалу, но найвєкшу жертву за валал и Отечество дало дзєсєц воякох,

котрим подзвигнути вельки памятник у центру валала опрез општинского будинку, а преїга драги церкви. Погинуло и 18 цивилох, спомєди хторих и оєц мойого собешеднїка, Руснак Михал Шайтош, у 66-им року живота. Значне винєсц статистични податок же на уровню держави 8% страдалих жертвох Руснаци, цо як воєни або цивилни жертви. З оглядом же у Вуковарско-сримскей жупаниї и жиє найвєкше число Руснацох, сам податок дава заключєне же велї Руснаци участвовали у Отечественей войны, а спрам малого числа Руснацох спрам других народох вони дали вельку жертву.

По мирней реинтеграциј почало ше обнављяц валал, церкву, барз пошорена инфраструктура, асвалтовани шицки улїчки, направене валалске ошвиценє, увєдзени газ... Швет ше врацел до своїх обисцох, але досц Руснацох и то не лем з того валалу, але и з других местох, у вибеженстве ше преписали до Горватох и то пре лем им познати причини. Ша, то демократска держава та маю тото право и з тим погажиц шицко гєвто цо їх предки роками стваряли. Медзитим, у Янковцох тому кельо-тєлю на конец станул Мийо Шайтош кед 2001. року постал началник општини, почал ше бориц же би Руснаци обстали, точнейше же би шицки не прешли до векшинского жительства и же би ше зачували руска традиция и язїк.

ЖИТЕЛЬСТВО

Дараз у Старих Янковцох як и у векшини валалох у Славониї двори були полни швета, у каждым обисцу було по три генерациј, баби и дїдове котри бавя унучата, но прешли тоти часи. Такой мушим наглашиц же Руснаци у Старих Янковцох перши Руснаци котри ше давного 1830. року з Бачкей приселєли на простори нешкайшей Републики Горватскей. Ту жем була тунша, а за предани масток у Бачкей ту могли купиц аж и три раз вецей, и ище би им остало пенєжу за початок нового живота.

У тим валале векшинске жительство Горвати и Мадяре. Домашнї крашне прилапели Руснацох бо су вредни и шорови народ. Перши седем фамилий котри ше з Керестура приселєли до Старих Янковцох були Шайтошово, Поляково, Бабинчаково, Штрангарово, Хромишово, Сопково и Медешово. По 1958. рок векшина жительствох були Мадяре, но зоз їх розсєльваньом до векших городох, а зоз присельваньом Горватох з Босни, тераз Горвати у векшини. З роками од снованя того валалу зоз досельваньом и розсєльваньом, як и през рижни политични збуваня меняла ше структура жительствох. Перше векшинске жительство були Мадяре, а по Другу шветову войну жило значне число Немцох хторих тераз вецей нет ани єдного. Од Руснацох у Старих Янковцох жию 28 особи. Жителе векшином заняти у городох, а побочна діялносц им польопривреда.

КОНЕЦ

Окром Старих Янковцох спомнути и други валали тей општини на погледованє нашого собешеднїка Мийо Шайтоша, хтори гвари же не сєце виокремиловац лем свой валал, але же шицки валали маю подеднаку важносц и же добре сугрудују. Гоч валал ма мулти-етничну структуру жительствох, наглашує значне доприношенє и закладанє Руснацох у шицких поглядох.

Таня Гарди

Ловарски дом

Фодбалски клуб Сокол

Томо Шайтош, найстарши Руснак у Старих Янковцох

Поток Гатина

Памятник дзєсєц погинутих Янковчаньом

СТАРА ЕВРОПА ШЕ ПОХОРЕЛА

Стара Европа ше похорела
и волали гу ней паноца
и паноцец гуторел
же ше треба вельо модліц
та Бог поможе
а Европяне не були
з тим задовольни
та поволали врачарку
и врачарка гуторела
же ше хорота цела може вилічиц
а хорота души не може
Европяне не були
З тим задовольни
та поволали психиятра
а вон преписал морфий
за болі у целу
и болі у души
а то ше не могло добиц
на рецепт у апатики
та психиятер
сам пошол до Турскей
на шлєбодно
на улічки
купиц ліки
але го на граніци влапели
и як збойніка
нагашели
а стара Европа умерала
и помоц
чакала.

**Томислав Мишир (зоз кніжки
Стара Европа ше похорела)**

Стари фотографіі

ПОВОЛАНКА НА ВУКОВАРСКИ БАЛ

Ліва на право стоя Томислав Кираль, Анделка Сеґеди, Звонко Гайдук, Оленка Сеґеди, Йоаким Миклош, _ шедза Владимир Кираль, Невенка Бесермині и Желимир Чакан

Кед уж Крачун за нами, а за даскельо дні закукнеме и до Нового року, помали нам можебуц и досц такей святочней атмосвери (дзекеди и преєданя), та ше жадаме цо скорей врациц до нормалней каждодньовосци. Заш лем мешац януар зна буц дакеди длуги и предлуги, поготов кед ше роби о финансийох (бо зме ше витрошели за уж спомнути швета), а КУД "Осиф Костелник" зоз Вуковару праве у тим чаше организує Вечар Русинох городу Вуковару, у народзе такволани бал. Праве у тей рубрики и права нагода, поволац Вас, почитовани читаче наших руских виданьох на шлїдуюци вуковарски бал хтори ше отрима на субботу, 28. януара 2017. року у святочней V&C сали на Саймишту.

У дакедишніх часох, там седемдзешатих и осемдзешатих рокох прешлого столїтя, вуковарски бали були барз нащивени, були присутни и по штиристо особи, та ше глядала и карта вецей. Сала хтора могла прияц телю челядз була у Роботніцким доме у Борове Населю. Праве у тей рубрики подзелїме єдну таку фотографію зоз Вами. Фотография настала на балу 1975. року, а достали зме ю од Звонка Гайдука зоз Вуковару.

На фотографіі ше находза члени КУД "Осиф Костелник". З ліва на право стоя: Томислав Кираль, Анделка Сеґеди, Звонко Гайдук, Оленка Сеґеди, Йоаким Миклош, ? ; шедза: Владимир Кираль, Невенка Бесермині и Желимир Чакан.

Любица Гаргай

Рецепт:

Рейтеши з бундаву, маком и лісковцями
-500 г скорки за рейтеши
-400 г бундави
-120 г доганового цукру
-150 г шекани лісковци
-150 г млетого маку
-сок зоз єдного лимуна
-ванилийов цукер
1. Бундаву потрец. Доцац єй цукер, нашекани лісковци, мац, лимунов сок и

ванилию.

2. Помедзи два скорки намасциц мшанїну зоз бундави и скруциц рейтеш. Шицко повторйовац док ше не потроши бундаву и скорки.

3. Рейтеши положиц на папер за печене и положиц печиц 35 минути до рерни зогратей на 180°C.

4. Кед су упечени, посипац их зоз мелким цукром.

Марияна Джуджар

ДАКЕДИ БУЛО...

Мало хто у терашні часи памета свайого прамдїда і прамбабу. Я мал тото щесце та паметам і прамбабу і прамдїда.

Прамбаба, од кеди ю паметам, була од младо-сци глуха, та зме шицки зоз ню комуникова-ли лем найнеобходнейше.

Прамдїдо совершенно чул і гу тому бул, як би ше о таких людзох тераз гуторело, «жива енциклопедия». Родзени бул 1902. року, а жил дзвездешет і єден рок. Зоз наполнетима двома рокама остал без оца, а кед мал пейц роки і без мацери. Як таки, єдинец, та гоч му од родичох остала і власна хижа, о нїм ше док не одроснул і поста-л самостойни хлоп мушела старац блїзша і дальша родзина.

Вон там у тих родзинох док не одроснул і не оженел ше, практично бул служка. За тот час, док бул служка, научел велі схопносци і чул велі рижни приповедки од своіх вельо старших, там у кого би ше дочасово находзел.

Велі ми од тих приповедкох, як єдиному свайому прамунукови, і виприповедал. Окрем мне, мал вон і штири прамунуки і шицки штири були досц младши одо мне. З тей нагоди єдну зоз запаметаних приповедкох цо сом од нього чул виприповедам і я вам. Гоч є по тематики незвичайна за наш руски род, я ю заш лем у предлуженю виприповедам так як ми ю вон виприповедал.

Приповедка глаши так: «Кед на початку швета Бог здумовал і надумал як створиц тот швет, створел перше жем і рай, а потим у тим раю Адама і Еву. Бог перше за нїх здумал же би вони там у раю жили і там ше і множели і то неспорочно, подобне так як цо то зачала і на швет принесла сина свайого, а пана нашого Исуса Христа, Мац Божа Свята Пречиста.

Так ше то там і збувало до тей хвилки кед єдного дня Бог надумал на спокусу положиц Адама і Еву. Указаюци им у райскей загради на забранену овоц наказал им же им двоім тоти овоц не дошлебодзене оберач і єсц бо зоз тим смертельно зограша, а потим их зохабел же би уживали.

Адам і Ева були любопитлівого обичаю, як цо таки тераз і ми, теди були окреме любопитліві, та ледво дочекали же би их Бог зохабел і конечно пошол цо далей од нїх. Кед були цалком прешвечени же Бог пошол далеко од нїх і же их вон не увидзи, пошли і єдли праве зоз тей од Бога забраненей овоци.

Бог, як всезнаюци, розуми ше же шицко тото знал, гоч их анї не видзел і барз ше розгнівал на тоти їх поступки.

Адама і Еву не волат такой на одвичательносц гу себе, алє перше роздумал же цо і як з нїма зробиц. Кед добре роздумал і здумал цо і як з нїма далей зроби, аж вец их обидвоіх поволал гу себе.

Кед Адама і Еву Бог поволал гу себе вони теди анї не шніли же Бог шицко тото знал і видзел кед єдли забранену овоц, і же их тераз поволує праве пре тото гу себе на одвичательносц.

Кед Адам і Ева пришли гу Богови, Вон им дал до зная же Вон всемогуци і всезнаюци і же Вон зна о шицким шицко, гоч є анї не присутни швадзи. Так гоч і не видзел же вони двоі-

у райскей загради зограшели понеже єдли забранену им овоц, зна же вони тото заш лем зробели. Гварел им же их прето тераз посила, понеже им уж скорей того каждому до рукох дал по неначате клубко цверни, по дражки през райску квиткову заградку на сам конец тей заградки дзе их ма дочекац невидима Божа сила.

Тота Божа сила их там треба обидвоію розпарац, од поєдзеной забраненей овоци очисциц і потим их зоз тоти цверну з неначатого клупка, достату од Бога, ознова позошивац.

Кед Адам і Ева Бога вислухали і клубешка достали, рушели на драгу. Крачаюци по узкей дражки по квитковой заградки Еви ше велі пахняци квитки попачели та прето зорвала єден, потим други, треци, штврти, пяти... Кед до гарсцох натаргала тельо квеца же єй квеце почало випадовац зоз рукох, було єй за тим повипаданім квецом барз жаль. Здогадла ше же зоз собу ноши неначате клубко цверни. Начала го і зоз нього одорвала фалаток же би зоз нїм завязала натаргане квеце. Так у тим роздумованю і вязаню квеца конечно сцигли і на конец квитковой заградки, дзе их, як им було і гварене, справди дочекала невидима Божа сила.

Знаюци цо ма робиц зоз Адамом і Еву, невидима Божа сила перше розпарала Еву і очисцела ю од Бога забраненей овоци і потим ю зошила зоз цверну хтору вона принесла зоз собу достату од Бога. Понеже Ева клубко драгом начала кед драгом вязала натаргане квеце, зоз нього тельо кельо отаргла, тельо і хибело. Кельо зоз нього хибело, тельо і тей невидимей Божей сили хибело же би Еву до конца як шор зашила.

Кед Адам пришол на шор, його тиж тота невидима Божа сила розпарала, од Бога забраненей овоци го очисцела і на концу зоз принешену цверну хтору вон принесол і зошила.

Понеже Адам драгом не таргал квеце і не требало му цверни, його клубко достате од Бога було цале, неначате. Кед го тота Божа невидима сила очисцела од забраненей поєдзеной овоци і зошила го, а понеже його клубешко достате од Бога було неначате, од його цверни у тим клубешку остало і звишку. Кед тота невидима Божа сила зоз нїма зробела шицко цо мала зробиц, послала их по истей дражки по хторей і пришли назад гу Богови.

Еви ше не пачело тото же вона мала недосц цверни, і же остала недошита, а Адам же мал і звишку, та го Ева замодрела же би вон єй положел свой звишок цверни там дзе єй не було зошите. Адам ю послушал і вона теди була барз щешліва. Щешліва була шицко покля була «зошита» зоз Адамовим звишком цверни. Чим би Адам свою часц цверни зоз ней там дзе єй цверни хибело склонел, вона була ознова незадовольна і нещешліва і тот фалаток його цверни би єй ознова хибел.

Так то було теди, так то було од теди по тераз і так будзе до вика виков, покля будзе живота на тей кулі жемовей і цалей вселени же жени будзе хибциц тот фалаток цверни хторого чловек ма «звишку.»

Дакеди було...

У гевти часи док ище трактори по тей жеми не бежали і док ше жем виключно зоз коньми обрабляла, жили у єдним обисцу оецц гдовоц і його син легиць.

Оецц по цали дзень робел шицко цо требало по обисцу, а син каждодньово ишол зоз коньми на польо обрабляц жем.

Було то так рокама. Док би син зоз коньми бул на польо, оецц би за тот час робел по доме тото цо требало дома поробиц. Рано док син ище сладко спал, оецц би вчас станул і накармел і напоел коні. Кед би син станул, нафриштиковал би ше, попрагал би коні, та гайд на польо.

Док би син на польо по цали дзень робел зоз коньми цо требило, за тот час оецц дома попораел хлів, вируцал би гной, посцелел би у хліве зоз суху сламу і вельо койчого поробел по обисцу.

Вечар, кед би ше син вистати зоз поля дому врацел, оецц би го дома дочекал, випрагли би коні, уведли би их до хліва і потим би оецц сина послал нука одпочивац ше, а вон би потим понакармивовал і понапавал коні.

Ютре рано оецц би ознова поцме станул, понакармивовал і понапавал коні, потим би зобудзел сина. Син, кед би станул, нафриштиковал би ше, попрагал би коні та гайд на польо. Оецц би ознова попораел хлів і шицко цо требало поробиц поробел по обисцу док син през цали дзень робел на польо тото цо там требало поробиц.

Не робели вони так мешац або два, рок або два, робели вони так рокама.

Єдного дня у тей роботі анї не обачели же оецц остарел, та несподзивно і умар. Розуми ше же кед оецц умар же анї син не бул баш таки барз млади.

Кед син оца поховал, ютре рано станул попрагал коні та гайд на польо. Зробел вон тото так дзень, два, три... Коні з дня на дзень вше подлейше цагали коч. Не могли уж анї орац, анї дерляц і так далей.

Кед му перши конь загнул, а потим неолдуга і други, подумал син же ше його коні за його оцом так забановали, та у жалю за нїм і вони поздыхали. Не бул свидоми же то його коні так прешли прето же днями не були кармени і напоєни.

Док бул живи його оецц, док вон спал і не знал і не видзел же як і зоз чим його оецц кармел коні. Не бул свидоми же то прето же тераз кед оца вецей нет його коні були гладни і смиядни та прето і покапали.

После того як му коні покапали, надумал же вецей не шме спац на заглавку прето же теди длуго шпи. Прето место меккого заглавка под главу положел цеглу, хтора би му през ноц нажуляла главу, та би ставал по цме і одходзел на свойо польо робиц, часто би одходзел і на надніцу до сушедох хторим помоц була потребна.

Так пошвидко за заробени пенез купел і першого коня. Неолдуга потим і другого. Теди ше научел же то коні кед ше их ма треба их і кармиц і напавач, а не лем прагац і гоніц, як цо то вон робел док його оецц бул живи і кармел му коні.

Желько Гаргаї

НА ДРАЖКИ НАШЕЙ КАЖДОДНЬОВОСЦИ

ЛЮБОВ ҐУ ПРИРОДИ ОД ВЧАСНЕЙ МЛАДОСЦИ

Нашого собешедніка, Дюру Бикия, паметае ище як школяра основней школы там на початку шейдзешатих рокох. Од своїх парнякох ше не розликовал скоро ніч, а заш лем бул иншаки. У школи, на настави як и шицки, на фодбалскей площи кед зме мали тренинг, справовал ше як и шицки. Бегал за лабду, радовал ше побидом, посцигнутому голу, медзитим кед дакус детальнейше анализуеме його справоване на терене (бавел за юниориох) можеме повесц же при ньому було цошка цо при других не. Интересовало го бависко, але часто ше знал пообрацац на шицки штири боки... Тиж ше здогадуеме же ше знал часто прешейтац коло мочару, а кед зме ше му питали цо там видзел, цо гледал, бешеди не було конца. Уж як школяр шейстей класи знал до детальох описац птички хтори жию у нашим окруженю, знал хтора яке и дзе гніздочко „будуе“, кеди ше маю млади вилягнуц... И так, роки преходзели, прешли полни дзешец, а вец 1972. року бул прияти до членства месного Ловарского дружтва „Фазан“. Радосци не було конца.

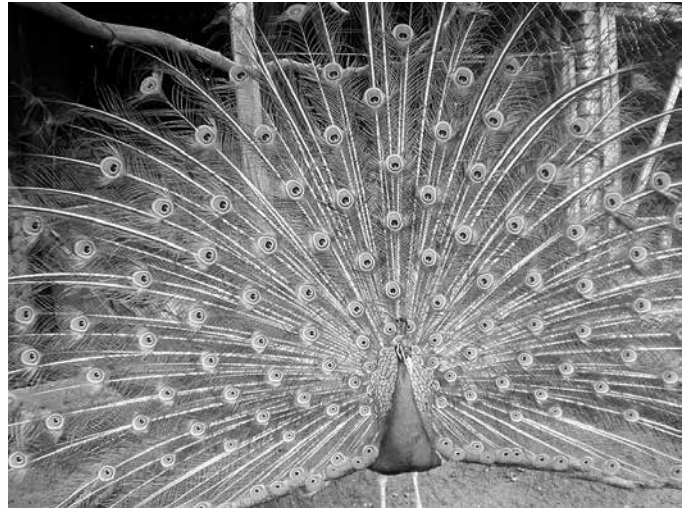
Герлічки

– Гей, бул сом прияти до членства, медзитим ище як школяр основней школы зоз ловарами сом одходзел на лови. Дакеди ме мойо родичи и гандровали, бо сом ше врацел дому залюштани, вистати, а часто и замарзнути. Медзитим, ніхто ме не могол одгвариц бо каждого дня мойо чувства були вше моцнейши, вше ме вецей приближовали и вязали зоз природу.

– Цо же ши робел у ловох таки, петнацрочни, без пушки, пса?

– Нешка би ше то поведло же зме були стажисти лебо гайкаче. Учили зме ше припатраюци ше на старших, а думам же найвекше дожице ми було кед по законченю ловох старши сцели потрошиц шицки наполнени патрони та ше штреляло. Руцали празни фляши до воздуха, цильовало ше, а вец и я достал од даедного старшого ловара пушку. Була то нагода же бим опробовал як вона штреля. Дакеди сом и поцильовал. Вец кед ше заштрелело векше число заяцох, ми стажисти помагали ношиц, дакеди и по три фалати. Часто зме за награду заштреленого заяца однесли и дому.

– Кед ши уж положел ловарски испит, достал пушку и постал ровноправни член, цо ци було приоритетне, маюци у

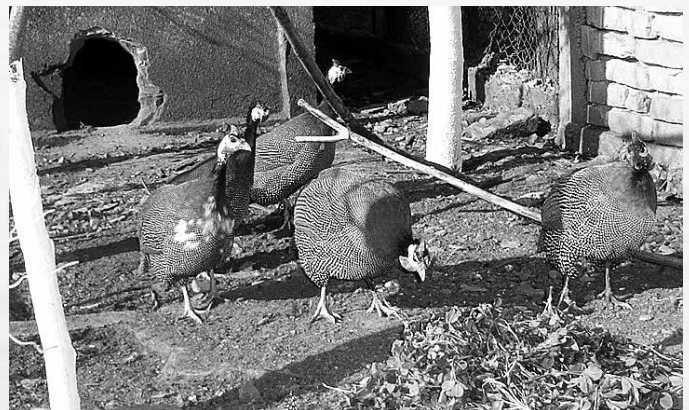

Павур

оглядзе же ши ище бул „полни“ теорії?

– Запаметал сом же ловаре могу заштреліц одредзене число дзивини, але през жиму ше муши водзиц рахунку же би сарні, елені, фазани и заяци мали достаточне количество покорми, та зме на вецей места одношели кукурици и покус шена. Так то и нешка.

– Добре, так було у хотаре, у леше, коло мочару. Паметам же зме штредком осемдзешатих рокох медзи собу бешедовали: „Ша Дюра Бикийов у своїм дворе ма малу зоологійну заградку!“ Чи то було дацо од того?

Морки

– Вера же було. Медзитим, длугока то приповедка. Ище док сом бул хлапчик оец на полю влапел препилку и принссол дому. Купели зме клітку, а моя робота була давац ей есц, води. Єден час нам шпивала и вец зме ю пуцели. Кед сом дакус подроснул, зоз пайташами зме вжиме, мушело буц вельо шнігу, зоз галовом влапали штиглинци. Даеден рок мал сом ро 3–4. Тримал сом их у клітках, а кед зашпивали чувствовал сом як кед би сом ше находзел дагдзе у гаю. Були то перши стретнуца зоз прекрасними птичками и можем вам повесц же сом их полюбел. Идуцей ешені сом их пуцел „на шлебоду“, а през жиму знова. Як видзице бул то початок єдней любови хторей я не видзел

Унука Ивана зоз малим понийом

конец, окреме на початку седемдзешатих рокох. Нащивел сом даскельо вистави украсних птицох. Думал сом себе же кед други може мац таке дацо красне чом би не мал и я. Уж сом за даскельо роки у своїх клітках и волиерох мал: 8 файти австралских папагайох (було их коло 50), китайски и домашні ярабици, вецей файти заяцох, медзи німа и укра-сни, вец павурох. Яке то було красне кед розширили своєю хвости... Найменей було по два пари, але ше лягли та ше число звекшовало. Птици сом ношел у специялних клітках на вистави до Борова, Зомбору, Суботици... Там ше могло зоз даским поменяц, даедну пару предац лебо купиц... И вец, мушим повесц же ми чежко, же ме цошка сциска коло шерца, кед ше здогаднем дзеведзешатих рокох. Мушел сом зохабиц мою найвекшу любов на милосц и немилосц другим, не знам кому. За даскельо дні клітки и волиери остали празни.

– Шейсц роки у вигнанстве були вельо длуґши як у нормалних условийох. Чи ши у тих хвилькох роздумовал цо и як будзе док ше врацице дому?

– Вшеліак, роздумовал сом и можем повесц же ше ми вельо раз зявйовали слички з гевтих предвойнових часох, а же бим голем на хвильку мал подобне занімане у населеню Роковци, мал сом даскельо аквариуми зоз розличними рибками. Любел сом и их, але канаринци и папагаї ми вше були пред очми...

Конечно, врацели зме ше и такой сом ше учленел до здруженя „Вуковарска голубица“. Бул то други початок и обнова „животиньского царства“. Тераз мам канаринци, рижни файти папагайох, герлічки у скоро шицких фарбох, патулясти швині (вьетнамски), патулясти кози и пар пони коных. Шицки птици и животині ше розмножую. Ходзим и тераз на вистави, а шицко тото цо носим муши буц персценьоване, реґистровано и знова у специялних клітках.

– За тоти птици и животині потребна и покарма. Як ше ту знаходзиш?

– Покарма розлична, а купуем ю у Широким Полю при Дя-

Пони коні

кове. Правда, през рок ше потроши вельо, але наглашуем же любов векша и вреднейша од гоч яких пенежох.

– Тото цо ши нам приповедал находзи ше у дворе, дома, а як у природи?

– Член сом Ловарского дружтва на уровню општини и Риболовного спортского дружтва у Миклошевцох. З оглядом же сом у пензії засцигнем вшадзи. През яр, лето и вчасну ешень час препровадзуем на Дунаю лебо на рибняку, а вешені и вжиме по хотаре, коло ритох лебо у леше.

– Чи ест дзивини у вашим окруженю?

– Дзивини ест досц, не тельо у хотаре кельо у ритох и леше, бо нашо ловище забера 1100 гектари леса Єлаш. Найвечей ест дзиви швині, сарні и елені, а заяци и фазани меней. Часто „гоніме“ и рити пре лішки, бо их ест досц.

– Одходзиш на лови, на воду. Кеди чувствуеї найвекше задовољство?

Дюра зоз коньми

– Дахто дума же ловаре и цигоньчкаре лем прето же би заштрелели цо векше число високей дзивини, же би налапали цо вецей риби. При мне тото у другим плане. Уживам кед доня рано пойдзем зоз пайташми на чеку. Думам же нет ніч красше кед ше почне розвидняц, кед слунко почина своєю зарі розсиповац по леше лебо по широким Дунаю. Може ше дихац зоз полнима плюцми и чувствувац запах розквитнутих вербох лебо даедней овоци, а тото шицко провадзи шпив соловея. Так вяри, але и жима ма своєю особеносци.

– Ловар ши уж вельо, вельо роки. Чи маш даяки окремни успихи, трофеї?

– Трофеї: Єлень – бронзова медаля, сарняк достал златну медаљу, а було и дзиви швині (златна, мала коло 160 кили), оценоє ше кльоваки. Коло того мам вельке число препарираних животиньох (лішки, язавца, дзиви качки, вовка и друге. На Дунаю лебо на рибняку капиталци сом не мал, але я задовољни, бо ше не лапа кжди дзень потьки чежини 5-6 килограми лебо чуки векши од 4 килограми. Дробней риби було вельо (бабушки, червенопирки и други).

И так ше приближел конец нашей розгварки зоз Дюром Бикийом, хтори попри такей велькей завжатосци у шлєбодним чаше, на ловох и на лапаню рибох, засцигне покончиц и обовязки як председатель Месного одбору Миклошевци, як член Општинскей ради Томповци и у УГДРР на локалним и Жупанийским уровню.

Зажадали зме му вельо успиху у шицких активносцох дзе є анґажовани, а наздаваме ше же нам з нагоди другого стретнуца виприповеда даскельо правдиви ловарски и цигоньчкарски приповедки.

Дю. Лікар

PRIJATELJSTVO

U uvodnom tekstu o ljubavi spomenuli smo koliko nam je važna blizina drugih ljudi i da svi, više ili manje, imamo potrebu za provođenjem vremena s drugim pripadnicima naše vrste. Čovjek je društveno biće, genetski predodređen da odrasta i živi u zajednici. Kontakti i fizička blizina drugih ljudi ključni su za zdrav razvoj djeteta. Dugotrajna izolacija može imati vrlo ozbiljne posljedice i dovesti do psihičkih poteškoća i kod odraslih osoba, poput depresije, tjeskobe i raznih fobija.

Prijateljstva se razvijaju i održavaju kako bi nam zadovoljila određene potrebe. Jedna od naših temeljnih potreba je težnja ugodi i izbjegavanje neugode. „Prijatelji se poznaju u nevolji“, kaže poslovice. Prisutnost drugih ljudi može nam biti podrška u slučajevima kad osjećamo strah, tugu, tjeskobu ili usamljenost. Tad nas prijatelj može oraspoložiti, ublažiti nam negativne osjećaje, ohrabriti nas. U drugom slučaju, mnogi ljudi vole biti okruženi prijateljima kad su dobro raspoloženi, žele s njima podijeliti dobre vijesti ili svoje osjećaje, i uživati skupa s njima.

Funkcije prijateljstva

Paul Wright, psiholog koji se bavio međuljudskim odnosima, pobliže je istražio koje potrebe želimo zadovoljiti kroz održavanje prijateljstva. Identificirao je pet funkcija kojima prijateljstvo služi:

1. Prijatelji su korisni – mogu imati vještine, znanja, osobine ili sredstva koji nam mogu biti korisni u ostvarivanju naših ciljeva ili zadovoljavanju potreba; npr. osobito inteligentan prijatelj može nam pomoći da budemo uspješniji u školi ili na studiju;
2. Potvrda naše vrijednosti – ponašanje prijatelja prema nama je poput zrcala koje nam omogućuje prepoznati

naše osobine, npr. naš smisao za humor ili glazbeni talent;

3. Podrška – podupirući nas, ohrabrujući i pomažući nam, prijatelji nam omogućavaju da sebe vidimo kao vrijedne i kompetentne osobe;
4. Poticaj – prijatelj nam pomaže proširiti vidike, upoznaje nas s novim idejama i perspektivama (drugim kulturama, hranom, glazbom itd.);
5. Sigurnost – prijatelji ne povrjeđuju jedan drugog, ne ogovaraju se, niti izdaju.

Kako nastaju prijateljstva?

Odabir prijatelja sličan je odabiru romantičnog partnera. Privlačnost je potrebna i u jednom i u drugom slučaju. Kad nas neka osoba privlači, želimo ju upoznati i provoditi s njom što više vremena. Proces u kojem ćemo biti privučeni nekoj osobi i s njom razviti prijateljstvo umnogome je isti kao i kod nastanka ljubavne veze. U nastavku ćemo biti opisano i objašnjeno.

Najprije je potrebna fizička blizina. Obično su nam prijatelji oni ljudi s kojima smo odrasli, pohađali školu, živjeli u istoj ulici, zgradi, s kojima radimo itd. Iako s napretkom interneta i razvojem društvenih mreža blizina nije više presudan uvjet za nastanak prijateljstva. Jedno istraživanje provedeno na studentima koji su stanovali u studentskom domu pokazalo je da je veća vjerojatnost razvoja bliskog prijateljstva bila među onima koji su stanovali blizu jedan drugome. Ljude koji su nam blizu najbolje poznajemo, njima se u svakom trenutku možemo obratiti i oni mogu sudjelovati u našem životu.

Kao i za nastanak ljubavnog odnosa i kod razvoja prijateljstva je bitna sličnost stavova, uvjerenja, interesa, sustava vrijednosti i osobina ličnosti. Ljudi koji su

nam slični sviđaju nam se jer potvrđuju naše stavove i pružaju nam osjećaj da smo u pravu. Općenito težimo ravnoteži svojih misli, osjećaja, ponašanja i odnosa s drugima. Stoga nam je važno da osoba prema kojoj imamo pozitivan stav dijeli s nama vjerovanja koja su nam važna, kako bi naše misli, osjećaji i odnosi bili u ravnoteži. Ukoliko ta osoba ne dijeli s nama iste stavove, mi ćemo ih promijeniti ili s tom osobom nećemo postati bliski. A budući da nam se sviđaju ljudi koji su nam slični, skloni smo smatrati da ćemo se i mi sviđjeti njima te se prema njima ponašamo prijateljski i srdačno. Iskazujući pozitivan stav prema nekoj osobi vjerojatno ćemo kod nje izazvati pozitivne osjećaje i ona će nam uzvratiti naklonost.

Iako fizička privlačnost ne predstavlja kriterij odabira nekoga za prijatelja, fizički izgled pojedinca može utjecati na njegov društveni položaj. Naime, većina ljudi složiti će se oko procjene nečije fizičke privlačnosti, a ljudima koje smatramo lijepima skloni smo pripisati pozitivne osobine poput društvenosti, ekstraverzije, popularnosti, i samouvjerenosti. To vjerovanje da su lijepi ljudi ujedno i dobri je stereotip o fizičkoj privlačnosti. On može imati ozbiljne posljedice. Pokazalo se primjerice, da privlačni ljudi dobivaju manje kazne za počinjeno isto kazneno djelo ili pak da zarađuju više od manje atraktivnih ljudi. Privlačni ljudi imaju razvijenije vještine međuljudskog ophođenja i zadovoljniji su svojim odnosima, što je vrlo vjerojatno posljedica veće pažnje okoline koju su dobivali u djetinjstvu, a koja je utjecala na njihovo samopouzdanje i razvoj socijalnih vještina. Posljedično, imaju i veći broj prijatelja.

Helena Timko, mag. psych.

УЧИТЕЛЬСКЕ ПОВОЛАНЄ ЯК ГЛАВНА ПРИКМЕТА ЖИВОТА

– Цо було найчешше, а цо наймилше у тей дружтвено-хасновитей роботи?

– Були зме млади и повторюем, кед бим не мал потримовку спомнутих учителькох, сигурно бизме не посциговали позарядово успихи у тим периодзе. У каждой роботи ест и було почежкосци, але шицки мойо сотрудніки задлуженя окончовали совисно и з любову. Та кед дагдзе и „запло“ швидко зме то розришили. Штредком шейдзешатих рокох написал сом театрални фалат „Одаванка“, хтори о даскельо роки бул обявени у „Новой думки“. Перши раз сом тот фалат на сцену поставел 1965. року, а наступели зме лем на домашней сцени. Дзешец роки познейше тот ше фалат знова нашол на нашим репертоару, але тераз зоз уж искуснима глумцами. Улоги толковали: Мария Папуга, Ксения Лікар, Кирил Буїла, Владо Сопка, Любица Сабадош, Меланка Лікар, Юлин Бучко и Блаженка Орос. Зоз тоту представу зме наступели у дзепоедних наших валалох, а насампредз красну оцену зме достали после наступу на Драмским мемориялу „Петра Ризнича Дяді“ у Руским Керестуре. Зоз пририхтанима театралнима фалатами КУД „Яким Говля“ и школску драмску секцию скоро каждый зме рок наступали на Драмским мемориялу.

Кажди наступ и нови театрални фалат мал свойо специфичносци. Зоз виводзеньом и уметніцким квалитетом бул сом задовольни, а то конечно було видно и зоз реакційох патрачох. Року 1979. на сцену зме поставели сказку „Белава ружа за принцецу“ зоз хтору зме мали 12 наступи, а руска редакция Радио-телевизиї Нового Саду за свойо потреби зняла сказку у целосци и вецей раз є презентована патрачом и слухачом. Думам же нам то бул найвекши успих, не лем мой, але и шицких глумцох и сотруднікох хтори участвовали у реализації того проєкту.

Попри драмскей, у рамикох пестованя руского языка активно ище робели фолклорна и литерарна секция. Перших рокох танци нам поставял наш познати хореограф Силвестер Гача, а познейше и я сам. Школярох було вельо, та сом мал аж три гурпи. Цалком розумліве же чом нам виводзацка група була квалитетна. Шицки танцоше танцовали скоро осем роки же би уж зоз красним искусством танцовали у младежскей гурпи. За 20 и дацо роки танцоше були стаємни учашніки „Червеной ружи“, „Червеного пупчеца“, „Петровского дзвона“, на смотрох национальных меншинох, так повесц по цалей Горватскей. Мило ми же КУД „Яким Говля“ 1972. року достало награду Ошле-

Фолклорна секция седемдзешатих рокох хтору водзел Дюра Лікар

бодзена општини Вуковар, а я рок познейше за роботу на пестованю национальной култури награду „Степан Супанц“. Наглашене же през цали час як сом водзел наставу руского языка окреме були активни члени литерарней секції. Векшина школярох сотрудзовала зоз редакцию „Пионирскей заградки“ и „Венчика“, та през тот период обявени вецей стотки писньочкох и составох. Скоро каждого року дахто од наших школярох за сотрудніцтво достал прикладни припознания и награди. Мило ми же дзепоедни мойо школярки „перши крочаї“ у литерарней роботи научели на годзино руского языка и же познейше зоз усовершованьом постали припознати поетеси: Агнета Бучко Папгаргаї, Весна Папуга и Агнетка Костелник Балатинаца.

Фодбалере СД Русин 1965. року, стої шести на право

– У ваших кніжкох сом пречитала же сце концом шейдзешатих рокох организовали културну манифестацию „Миклошевци 68“. Яки бул стан у тедишнім чаше по наших дружтвох як и по других местох тедишней општини Вуковар кед слово о активносцох на културним полю?

– Вяри 1968. року Просвитна рада општини Вуковар, у чийм составе були представителе шицких КУД з того подруча, организовала, нешка бизме поведли, „Округли стол“ з цильом же би ше спатрело яки стан по дружтвох. Медзи иншим, констатоване же на тим подручу окрем „Винковских ешеньох“ нет ніяки културни збуваня, односно смотри лебо манифестации на хторих би ше презен-

товало тото цо през рок дружтва порихтаю. Млади жадали наступац, доказовац ше, а тиж и змагац. Истого дня кед сом ше врацел дому упознал сом председателя Месней заедници Якима Лендера як и цали Управни одбор КУД „Яким Говля“ и уж вечер була принешена одлука же дагдзе на ешень попрубуеме организовац смотру фолклору и шпиваня. Ютредзень зме зоз заключеньом упознали Просвитну раду и почали зоз пририхтованями. За организацію зме мали релативно кратки час, дзепоедни дружтва ше не могли пририхтац, та на першей наступели лем члени фолклорней и шпивачкей секції зоз Томповцох, Чаковцох и Миклошевцох. Внєдзелю вечер було змаганє шпивачох, а шпиванє оценьовал фахови жири хторого меновал Организацийни одбор. Уж идуцого року з нагоди означованя рочници ошлебодзена Миклошевцох, 12. априла, организовали зме другу манифестацию, хтора уж тераз мала, повед бим, змисти хтори ше затримали по 1983. рок: всоботу вечер – Литерарно-музични вечер, внєдзелю перше наступали дзезински фолклорни секції, а потим наступело змаганє фолклорних секційох з подруча тедишней Вуковарскей општини. Спрам моеї евиденції, побидиніки найвещей раз були танцоше КУД „Осиф Костелник“ з Вуковару, „Яким Гарди“ зоз Петровцох и КУД „Людовит Штур“ и КУД „Юлие Бенешич“ зоз Илоку. Внєдзелю вечер було окреме интересантне бо ше змагали млади шпиваче (каждого року их було коло 15) хторих найчашейше провадзел тамбурови оркестер Дома култури з Руского Керестура и КУД „Юлие Бенешич“ зоз Илоку. Виводзене провадзел фахови жири хтори найлешим додзельовал награди: вишывану кошулу и блузну, а жири публики кристалну вазну. З оглядом же ше по наших местох окреме робело и зоз шпивачами, найвещей раз побидиніки були зоз Петровцох, Вуковару и Миклошевцох. Можем повесц же то було швето култури не лем за Руснацох, але и за шицких припаднікох народох и национальных меншинох з того подруча. Медзитим, пре одредзени причини, после отриманей шеснастей, ушлидзело претаргнуце. Нешка отримованє манифестации звездене лем на єден лебо два змисти, але реално патрене ані у єдним нашим валале вецей не маме тот квалитет яки бул у тедишнім чаше, та нам и у целосци уметніцки уровень на вельо нїзших „конарох“.

**Вера Павлович
(Предлужи ше)**

Цо ше єдло и варело на забивачкох и през жимски час у Петровцох

ТРАДИЦИЙНА ЖИМСКА РУСКА КУХНЯ

Кажди народ у своєї традиції ма свой способ костирания, свою кухню котра ше формовала през століття у зависносци од способу живота, материяльних обставинох як и території на котрей одреджена ґрупация, односно народ жил. Руска кухня котру нешка тримає як традиційну, з єдней часци принєшена зоз старого краю, даєдни єдла нашо предки усвоєли под час селєня зоз Горніци на простор Панонії, а даєдни превжати од старобивателюх. Нешкайши єдла при младих то гамбургер, пица, цепли сендвич, бурека, салама, паштета, а квашена капуста им фуй, од ґомбовцох су швидко гладни, а шкварки и кирвавицу не любя. Двацете столітє час о котрим можеме найбаржей бешедовац бо ище вше маме живих шведкох хтори паметаю на яки ше способ и цо ше варело, и як костирало у часох скорей 70-80 роки. Понеже ше находзиме у чаще забивачкох, природне най з німа и рушимає. Прешлей суботи забивачка була у сушеда Михала котри блізько 80 и гоч ше коло тей роботи углавним не плєце, як сам гвари, меркує на огонь и шпота бабу кед збачи же майстром фляшка празна, а коло другого ше стараю син и невеста. Кед найдзе доброго собешедніка (слухача), та любя поприповедац як то дакеди було на забивачки, но до бешеди ше уручує баба ґаня, гуторяци як шицким допил зоз тоту свою приповедку, а поготов кед му кус вецей забегне зоз фляшки до гарла. Сушед теди уж зна же лепше най зацихне бо баба руши зоз бешеду о єдлох и варєню. И наисце, сушеда почина бешеду зоз фриштиком котри на забивачки обовязно бул паприґаш, а дас о годзину-два пражело ше бухти зоз маджуном. За полудзенок була варена юшка зоз швижого мяса, а за вечеру печена кирвавица и колбаса. Кирвавици не були як нешка, але ше лапала крєв котру ше мишало до єдней часци мяса, а єдна часц зоз обавинох ишла за бендов, а мясо зоз глави и хвоста охабяло ше за стодзенїну. Нешка то уж иншак, за фриштик чарни печинки зоз цеском, а за по-

лудзенок (вечеру) печени колбаси и мясо, а вец ше бежи дому бо наютре треба на роботу. Дакеди по вечери садланіки були права лакотка, шедзело ше при слабей шветлосци лампох при погарику вина до касно вноци. Крачунски пост бул час кед ше мерковало цо ше є, мясо ше єдло лєм введзелю, а през други дні єдла були у векшини без мяса. То час кед нет роботох на полю и у заградох, та ґаздині мали часу за варєнє. Єдла ше базовали на цесту, млеку, сиру, кромплєох на рижни способи, квашеной капусти, єдла зоз бундави. Цесто зоз сиром, маком, капусту, ґрисом, кромплями, кромплі на густо, пироги, ґомбовци, белюши, була ту и варена капуста, капусна мачанка и юшка, кукурична або житна пита, кромпляніки, кромплі на лупу, а вшелїяк и незаобиходни капуцаніки без котрих тидзень не прешол, вец пасуля била, жовта, пирскана, желе-на, а ютредзень од гевтого цо остало, мачанка на запрашки зоз цеском. Було ту и замешки, каши и, як гварела баба ґаня, ище вельо койчого другого чого ше уж ані сама здогаднуц не могла. Кед пришол Крачун не було конца радосци. На Вилію рано капуцаніки, потим мац розправела бобальки, а за вечеру печена потька на тепши зоз рискашу и рибова юшка. О лакотках най ані не бешедуєм, не було то як нешка, але зме ше барз радовали бобальком, орехом и меду, яблуком, а даєден рок було и помаранчата. Кед би ше пришло зоз саночного, оец брал танєр зоз студзенїну та зме вец шицки єдли так на слами, як то шор на Вилію. През три дні швета було вареного и печеного мяса, сарми. Нови рок тиж мал свойо єдла котри були обовязни, а то юшка зоз швиньского мяса, бо швиня риє напредок та и обисце будзе исц напредок у идуцим року. Вец ту и поґачи зоз шкварками до котрих ше обовязно клadlo динар, та хто го нашол бул щєшлїви цали рок. През жимски час ґаздині варели велі єдла же би були смачни за домашніх, але ше на шицко мерковало и ніч ше не руцало. Вельконоци пост мал тиж

свойо правила. През шицки дні ше мерковало цо ше єдло, мясо ше єдло лєм введзелю, а през тидзень бул строги пост. Велька ноц тиж мала свойо заповедани єдла. Були то варена шунка, колбаса, сирец, писанки, як и колачи котрих було вельо файти. Конєц яри и початок лета приношели велі можливосци при рихтаню єдлох дзєкуюци заградковим рошліном. Було ту грацковой юшки, грацку на густо, шпинат на млеку, мауни зоз кислим млекум або на салату, парадичи швижи, на юшку або на мачанку, млада цибуля, цеснок, паприґа печена або швижа... Єдла завишєли од того цо ґаздиня мала у обисцу и кельо мала роботи, но тидзень мал даяки свойо правила. Пондзелок ше єдло гевто цо остало од недзелі, а гу тому ше уварела даяка мачанка або порихтали кромплі, а вовторок и стреду варело ше цесто, парадичов паприґаш або подобне, штвартком звичайно ґаздині варели паприґаш зоз живинского або швиньского мяса, а пиятком ше углавним посцело. Були то лепині печени у пецу, кромпляніки, кромплі на лупу або пасуля. Всоботу ше доєдло пасулю лебо варело слатку або квашєну капусту. Недзельови полудзенок була юшка зоз живинского або швиньского мяса и углавним парадичова мачанка. Знало ту буц и печене мясо, сарма або полнена паприґа. Кирбай тиж мал свой шор. Дзєнь пред Кирбайом обовязно варена квашєна капуста за вечеру, паприґаш зоз прашецини, а на сам Кирбай курова юшка и мачанка, сарма и печена прашецина, а тиж так було и колача. Дакеди жени не ишли на роботу и мали вецей часу за рихтанє смачних єдлох. Нешка ту сендвичи и цо ци я знам як ше то шицко вола, але ніч не таке смачне як то було дакеди. Мала баба ґаня повєсц ище койцо о тих модерних єдлох, але ю сушєд прєрвал най идзе до кухі, же єй погоря садланіки. И док заходзєла за дзвери, винял фляшку з кишєнки, поцагнул брундаючи: – Видзиш, а гвари же я допити зоз тим як дакеди було.

Томислав Рац

НАЙШЕ ЧУЄ И ДРУГИ БОК – AUDIATUR ET ALTERA PARS!

Розгварка зоз председателюм задруги „Вуковарски вина“ паном Игором Бурчаком

З нагоди крачунских и новорочних шветох вельо красни винчованки, жаданя и думки ше вигваря. Швечи ше же бизме у тим духу, праве у часох кед велі думаю же єдина можлівосц, успех и щесце у одходу, зоз подаєдну колбасу або шунку у гепеку, далеко зоз сримскей ровніни, далеко зоз Горватскей, там дзе ше скорка хлеба видзи смачнейша, бутелар грубши, а погарик пица тунши, дали єден интервю о можлівим остварйованю себе праве ту на тих просторох дзе зме. За таке дацо, розуми ше, потребне буц визионар, буц упарти, раховац на утрату, бавиц на длугорочно и конечно мац „слух“ за одредзену файту роботи.

Идея водзеной розгварки нє апологія даякей позиції по каждую цену, але баржей спрам латинскей присловки „Audiatur et altera pars“ (Найше чує и други бок), можлівосц чуц и даєдну красну приповедку тих котри свой смисел живота нашли праве ту, дзе велі нє видза свою перспективу. Слово о младому Вуковарчаньови, щешліво оженетому човекови, оцови двоїх дзецех, нашому човекови петровских кореньох, панови Игорови Бурчаковому.

Сердечно привитани, находзиме ше у задруги „Вуковарски вина“ у Вуковаре. Пан Бурчак, модліме Вас за даскельо уводни слова о Вас и вашей задруги нашому читательству.

Я Игор Бурчак, управитель задруги „Вуковарски вина“. Водзим тоту задругу уж пол рока. Ту ше удружели седем мали продукувателе грозна и вина. Мнє вибрали за управителя. Направели зме тоту тарговину и винску коштовальню ту у Вуковаре дзе ше наше продукти и вина цо зме през рок продукували можу кошоват. У задруги винаре котри маю продукцію реєстровану на просторе городу Вуковару. Я уж длуго у тей продукції. Правда, вельо сом вещей у овоцарстве як у виніцарстве, але уж дас дзешец роки мам свою виніцу и продукуєм свойо вино.

Праве у тим напряме зме и сцели розвивац бешеду. „Вуковарски вина“, поведли бизме, єдна „точка на и“ Вашей драги одрастаня у фамелиї котра спрам наших спознаньох уж децениями традиційно овоцарска и виніцар-

Игор Бурчак

ска фамелия. Кеди перши раз почувствовна Ваша любов ґу овоцарству и виніцарству?

Гоч сом од малючка як и шицки други дзеци роснул свой дзедински живот, ишол до оводи, итд... заш лєм єдна добра часц мойого часу була одбута у овоцніку и виніци. Оцц и дідо, прамдіда нє паметам вельо, робели з овоцу, а мали и виніцу. Чежко ми повесц дзе сом перши раз почувствовал любов ґу тому шицкому, єдноставно вона була дзешка у мнє и росла и розвивала ше зо мну. Цали живот сом бул вязани зоз овоцніком и виніцу. По основней школи закончел сом Стредню польопривредну школу, потим сом студирал на Польопривредним факултету и мал можлівосц буц на усовершованю у Немецкей. Цале мойо школованє було з обласци виніцарства и овоцарства.

Перши крочай у остварйованю власних афинитетох по законченим школованю и специализацийох як слід бул постановене винариї, „Винариї Бурчак“. Хтори то файти грозна зоз хторима „Винария Бурчак“ роби у своїх виніцох?

Грашевина наша перша сорта. Маме коло 60% виніци под грашевину, 20% райнски ризлинг и 20% совиньон бланк (sauvignon blanc). Коло того маме ище дас 500 лози столного грозна рижних файтох од ранших по позни.

Коло виніцарства робице и зоз овоцу. У яким напряме и хтори файти овоци заступени?

През шицки тоти роки меняли зме состав у овоцніку. Яблука були вше найвещей заступени у широким ди-япазону сортых, од ранших лєтних та по жимски. Коло яблукох мали зме и

вельо брескинї. Брескинї тераз досц меней бо вельо роботи коло виніци, вона нам приоритет. Овоцнік нам на поверхносци од осем гольти. Найдзи ше у Петровцох. Яблука засадзени на 5 гольти, а грушки, черешні и кайси на по єдним.

Окрем швижей овоци и грозна у вас мож купиц и секундарни овоцовой продукти. Хтори то продукти котри ше у „Винариї Бурчак“ можу купиц?

Од горе спомнутих винских сортых продукуєме вино. А од овоци маме свою продукцію соку зоз яблукох котри ше достава зоз висцискованьом з яблукох без додатку цукру и конзервансох, лєм з обробку пастеризації на 72-75 ступні, так же шицки витамини и позитивни твари оставаю у нїм. Таки сок може стац и по три роки, а да ше нє погуби. Од яблукох робиме и яблукови есенц, а єдну меншу часц прерабяме и до паленки. Цо ше паленки дотика, ю ище печеме з грушких, лози и кайсох.

Уход до винариї Срим

„Винария Бурчак“ части учашнік на саймох, виставох и змаганьох. Хторе найвекше припознанє котре Ваша винария здобула як афирмацию за свою роботу?

Зоз вином сом доставал рижни медалї од бронзи по злато, але то углавним було на локалних уровньох, нє ишол сом далей. А и на тоти змаганя ишол сом найбаржей пре себе, же бим видзел дзе сом зоз свою продукцію. Заш лєм, сцем визначиц же моя найвекша награда и оцена то купци винох, сокох и других продуктох. Уж роками як продукуєме нє маме ніяких звишких котри ше прецагую з рока на рок, шицка роба найдзи свойого купца на тарговицу и думам же то найлєпше припознє єдному винарови. Оцена наших купцох наша найзначнейша награда.

ОСТАТНЄ ОДПИТОВАНЄ

**Мирон Жирош (1936–2016), наш визначни просвитни роботнік,
новинар, публициста и наукови вигледовац**

Дванац дні скорей шмерци Мирон Жирош ми написал:

Агнетко, Руснаци у Горватскей у великим КОЛАПСУ! Думам пре свою вину, бо дошлебодзели же з німа у єдней хвильки запановали непрошвицени и кариєристични особи. Хвильково, обставини ище критичнейши бо запановала незаинтересованосц за себе як меншину. Правда же ест ище активних поєдинцох, але народ остал на боку. Висц зоз тих обставинох барз чежко.

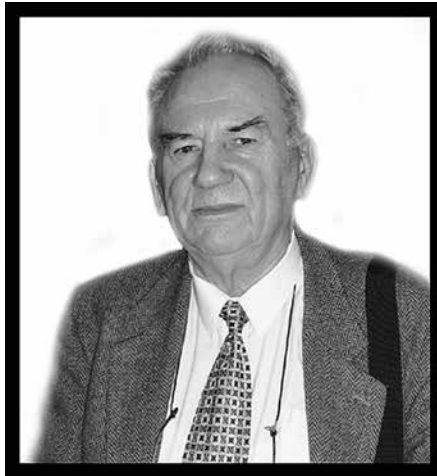
Медзи собу зме ше подзелєли и знічтожувєме ше сами! То наша вична тема. Кед жадаце, поставце ми новинарски питаня, порихтани сом Вам дац одвити. Интервю не мушиме моментално обявиц. Роздумайце о моім понукнуцу пре нашу будучносц. Можлїве же дацо мудре здумаме.

Ваш дідо Миронь

Я рихтала манифестацию «Дравски габи», рихтала сом виберанкову Скупштину КУД-а Руснацох Осиек, було роботи дзень и ноц та сом раховала же док шицко преїдзе, шеднем з миром и поставим «новинарски» питаня панови Жирошови, бо кед дахто ма цо повесц о Руснацох вец то вон, Мирон Жирош, котри препутовал шицки жеми буйшей Югославїї, та Мадярску, Словацку, Польску, Румунїю, Україну... Вшадзи глядал Руснацох, потомкох тих хтори нам дали мено, виру, язык... Знаходзел ше у бешеди як знал. Слухал, записовал, знімал тон, а кед була нагода и видео. Замодлєла сом най причека док ми преїдзе гужва та вец зробиме интервю. Интервю зме не зробели, пан Жирош ме не причекал, пошол скорей. Сигурно би нам дал дяки хасновити совет за будучносц Руснацох, як цо вше дзелєл своєю знанє зоз шицкими котри мали дзеку учиц, лем да я мала вецей часу.

Мала сом чувство, кед Мирон Жирош у питаню, же, гоч дзе ишол, вше на таки пutowаня водзел дакого зоз собу и намагал ше зоз нїм подзелїц своєю спознаня о вигледованю потомкох Руснацох. Але не лем же сцел подзелїц тоти спознаня, источашне и учел од svojого супутніка, а часто и од велїх людзох з котрима бул у контакту. Мушим повесц же мал тельо вельо людзох з котрима порядне контактовал, же аж ані ми, 30-40 роки младши од нього не сцигуєме водзиц таку кореспонденцию яку вон водзел, а источашне тельо вельо вигледовац и писац як цо вон то робел.

Най Вам целу будзе легка тота мадярска Горніца котру сце так полюбели, а Господ Бог най Вам подарує покой души, а нам вичну памят на Вас и Вашо твори о спознаняну историй Руснацох од споконвику. Збогом «діду Мироне», почитовани пане и учителю!

Мирон Жирош народзел ше 1. юния 1936. року у Руским Керестуре, а упокоєл ше 29. новембра 2016. року у Казинцбарцики у Мадярскей.

По законченю Учительскей школи 1953. року у Зомборе, перше место службованя було му у дюрдьовскей школи дзе, попри роботи у класи зоз школярами, скоро 4 роки бул активно уключени и до роботи КПД „Тарас Шевченко“. Потим 1957. року преходзи на службу до школи у Руским Керестуре, дзе предлужує и свою дружтвену активносц. Дзекуюци теї активносци достава стипендию од Земледїлско-продуковательней задруги „Русин“ з Руского Керестура и од 1959. по 1961. рок закончує Висшу управну школу у Новим Садзе. После дипломованя єден кратши час робел як правнік у спомнутей задруги, а кед вона интегрована до Польопривредного комбинату „Црвенка“ у Червинки, Жирош преходзи до „Руского слова“ и роби як новинар (1961-1962), а потим пошвидко преходзи до Земледїлскей задруги „Перши май“ у Руским Керестуре за управителя.

По власним жаданю, пре дальше усовершованє, 1965. року розришени є з длужносци управителя и преселює ше до Нового Саду. Спочатку роби як педагог и предлужує студїї на Правним факултету як позарядови студент. Кед 1966. року, по дзешецрочней прерви, обновени бешедни емисїї на руским язiku на Радио Новим Садзе, Мирон Жирош враца ше до новинарства. Роби як новинар-редактор полни 25 роки, одкаль и пошол до пензїї. У медзичаше, 1969. року и абсолвовал на Правним факултету у Београдзе.

У Новим Садзе тиж ше уключел до дружтвенно-политичней активносци. Вецей роки бул член Управного одбору КУД „Максим Горки“, член Комисїї за животни стандарт Дружтва новинарох Войводини

и Союзу новинарох Югославїї. Єден час бул и председатель Управного одбору Фонду заєдніцкого трошеня РТВ Нови Сад, єден мандат делегат РТВ НС у Скупштини Югославянскей радио-телевизїї, а вецей роки бул и судия-поротнік у Окружном судзе у Новим Садзе.

Як радийски новинар Жирош пише прилоги и редагує Радио новини, потим Емисию за валал, як и емисїї з нашей прешлосци Давно, давно то було и Драги нашого живота. У чаше єдинственей рускей радио и телевизиїней редакції (1976-1980), а и познейше, обявел вецей замерковани документарни прилоги на телевизиї и телевизиїни филми, котри на вецей заводи репризовани у остатнїх рокох. З єдну своєю радио-емисию за валал конкурровал на югославянске змаганє „Охрид 1976“ и преглашена є за найлєпшу у информативней функції. У єї рамикох була и гумористично-сатирична рубрика котру писал и читал Кооперант Федор (Микола Сеґеди). Неодлуга потим и Радио Београд у своєй емисїї за валал уведол подобну рубрику. През 25 роки роботи у Рускей редакції РТВ Нови Сад Мирон Жирош достал вецей награди за новинарски прилоги: Награди часопису „Шветлосц“, Награди Дружтва новинарох Войводини за новинарски прилог, Награду КПЗ Войводини „Искри култури“ за публицистику, Орден роботи зоз стрибєрним венцом и велї други. Бул член Наукового товариштва Европи и добитнік Награди „Анатолий Годинка“ за 2012. рок, хтору додзелює русинска самоуправа у Мадярскей.

Од пензионованя жил у Казинцбарцики у Мадярскей (зоз своєю супругу, университетску професорку др Марию Йобадь и дзивку Анамарию), але своєю публицистични и други твори з найвекшей часци и надалєй обявйовал у наших медийох и публикацийох.

Зоз шмерцу Мирона Жироша руска национална заєднїца страцела єдного з найвизначнейших культурних и наукових діячох, чийо мено уж вецей децениї уписане до фундаментох нашей привредней и культурней историй.

Мирон Жирош поховани у Мучоњу, а на комеморациї котра отримана 9. децембра у Заводзе за культуру Войводянских Руснацох, од Мирона Жироша ше одпитала руска интелїгенция и сотруднїци зоз Сербїї, та Агнетка Балатинац, Представителька рускей националней меншини Осєцко-бараньскей жупанїї котра зоз Миронем Жирошом мала плодне професийне сотруднїцтво.

**А.Балатинац
Жридло биографских податкох
и фотография Рутенпрес**

ЗДОГАДВАНЕ НА ЖЕЛЬКА МУДРИ МИНАРОВОГО

Желько Мудри Минаров народзени 02. априла 1955. року у фамелиї Мудри, попри брата Златка. Оцец му бул Мишко, а мац Ирена народзена Надь. Одроснул и живот препровадзел у родним городу, окрем часох кед бул, як и велі други Вуковачане, зоз фамелию вигнати. Жил зоз родичами на "петровской драги" у фамелийней хижи. Перше му умар оцец (2009), а вец до-тримал и мацер (2012). По мацеровей шмеци преселел ше жиц до Дому за старих на Митници.

Желько бул роками активни член вуковарского КУД "Осиф Костелник". Шпивал у хору, а кед у Дружтве 2014. року основана креативна секция "Прадки" такой постал ей активни член. Бул широкого шерца и гоч мал барз скромни финансийни приходи, все дацо купел и принесол на секцию на несподзиване шицких присутних. Там постал вельки залюбенік до вишиваня, та свой шлебодни час часто препровадзовал вишиваюци.

Бул вельки залюбенік не лем до рускей бешеди, шпиванки и танцу, але и до написаного слова, та ше старал же би и други його ближні достали нашо руски видня.

Бул християн, грекокатолік и нігда ше того не ганьбел. Порядне ходзел до церквы и на паломніцтва до Водици.

Даскельо остатні роки живота бул чен заедніци "Вири до шветла" хтора дійствує при парохії "Св. Филипа и Якова", а зазберує членох зоз шицких вуковарских парохийох. Зоз тоту заедніцу удало ше му пойсц на паломніцтво до Медюгоря и прето бул барз щешліви. Желько бул барз мила и активна особа, все порихтани помогнуц ближньому. Любел и нацивйовал шицки културни збуваня у городу.

После краткей и чежкей хороти Желько Мудри умар 08. новембра 2016. року у 62-им року живота. Поховани є 10. новембра на Новим теметове у Вуковаре.

Вичная му память!

Закончени ювильейни 25. Спортски бависка Яши Бакова

За конец Петровчане други у пикаду

По традиції и тогорочни ювильейни 25. Спортски бависка Яши Бакова закончени остатней соботи у новембру зоз турниром у пикаду. Лем за розлику од даскеліх останіх рокох, место коцурского ДОК-у, домашні бул новосадски РКД. У популярней Матки наступели 6 пари у хлопскей и по 2 пари у женскей и мишаней конкуренції. Перше место освоели домашні бавяче, а петровски пар Сопка и Ерделі несподзивано освоел друге место.

Учашніки зоз Петровцох на 25. ювильейних спортских бавискох Яша Баков

Конечни пласман:

Хлопи: 1. РКЦ Нови Сад 785; 2. Петровци 698 (Сопка 309, Ерделі 389); 3. КУД Тарас Шевченко (Дюрдьов) 599; 4. СД Русин (Руски Керестур) 557; 5. СД Искра (Коцур) 547; 6. Папивинг (Вербас) 464;

Жени: 1. Папивинг (Вербас) 339; 2. СД Русин (Руски Керестур) 298;

Мишани пари: 1. СД Русин (Руски Керестур) 805; 2. Папивинг (Вербас) 803.

Два тижні пред тим, 12. новембра, по традиції у Вербаше у організації КПД Карпати отримани турнири у гугланю и штреляцтве. И друга традиция не зневерена, Вербашане знова були прави домашні, вигосцели змагательох, але нікому не дали опрез себе, та спрам обчекованьох освоели перши места на обидвох турнирох. Петровчане после кратшей прерви знова участвовали и то у составох хтори ледво назберани, та и резултат у скалдзе зоз тим – 6. место од 9 у штреляцтве и 7. од 8 екипох у гугланю.

Конечни пласман: штреляцтво – 1. КПД Карпати (Вербас) 499; 2. КУД Тарас Шевченко I (Дюрдьов) 347; 3. Дружтво Руснацох Суботица 318; 4. КУД Тарас Шевченко II (Дюрдьов) 305; 5. СД Искра (Коцур) 285; 6. Петровци 240 (Гарди 69, Бурчак 102, Рускай 69); 7. Папивинг (Вербас) 238; 8. РКЦ (Нови Сад) 214; СД Русин (Руски Керестур) 174.

Конечни пласман: гуглане – 1. КПД Карпати (Вербас) 481; 2. КУД Тарас Шевченко (Дюрдьов) 470; 3. Дружтво Руснацох Суботица 390; 4. РКЦ (Нови Сад) 355; 5. Папивинг (Вербас) 338; 6. СД Русин (Руски Керестур) 337; 7. Петровци 298 (Бурчак 97, Ерделі 90, Мудри 110); 8. СД Искра (Коцур) 250.

Звонимир Ерделі

У Дюрдьове означени два значни спортски ювильей

ЯША БАКОВ ЛЕГЕНДА ХТОРА ЖИЄ

Добитніки наградох за участвоване у Организационних одборох Бавискох Яша Баков

КУД Тарас Шевченко зоз Дюрдьова на пригодни и достоинствини способ 10. децембра означело 110. рочніцу народзенья Яким Яши Бакова, найзначнейшого Руснака з того места чийо мено давно превозишло граници нашей рускей, националней заедніци и ище за час його живота (09.12. 1906. Дюрдьов – 21.10. 1974. Нови Сад) постало синоним успешного спортисти и спотрскогo работніка на просторох СФРЮ.

Источашне означени и стриберни ювильей бавискох хтори ноша його мено. Означоване почало зоз покладаньом венца на гроб професора Бакова на новосадским теметове. У пригодней програми през документарни филм Срдяна Карановича зоз 1970. року, реферат о живоце и здогадоване його школяра Дюри Латяка и спортскогo ученіка Якима Грубені, спатрена часточка богатей подоби и діла велького Чика Яши, як го шицки волали. Програма збогацена зоз даскеліма пригоднима инструменталами у виводзеню младих дюрдьовских тамбурашох, а шестри Салаг одшпивали Ластовки, єдину писну компоновану на Бакових текст автора Михала Лікара, хтора предтсавена на Ружовой заградки 2005. року. У предлуженю преслави Спортске здружене спортских бавискох Яша Баков зоз рефератом, хтори провадзела фото-документация, здогадло присутних на своєю богати активносци у 25 роки иснованя, а на концу додзелело плакети найзаслужнейшим колективом и поєдинцом за вкупне доприношене у розвою, работи и афирмації бавискох. Достали их СД Русин з Руского Керестура, ФК Искра зоз Коцура, Руска редакция Радиотелевизиї Войводини и шицки потерашні председателе Бавискох: Янко Хома (19912. – 1995.), Звонимир Ерделі (1996. – 1999.), Здравко Бабиц (2000. – 2003.), Иван Папуга (2004. – 2007., 2016. – актуални), Ярослав Виславски (2008. – 2011.) и Звонко Салаг (2012. – 2015.).

На концу преслави Иван Киш, студент подобовой академії у Новим Садзе представел работну верзию бисти Яши Бакова у гліни чия конечна верзия, накеди ше обезпечена пенежи, будзе поставена у родимим Дюрдьове.

Звонимир Ерделі

ПЕТРОВСКЕ КУД «ЯКИМ ГАРДИ» ПЕРШИ РАЗ НАСТУПЕЛО У СРИМСКЕЙ МИТРОВИЦИ

Академия Мацери Рускині у Сримскей Митровици

У організації Подручної канцеларії Руснацох у Сримскей Митровици, 14. децембра 2016. у театру „Добрица Милутинович“ отримана шветочна акдемия „Мацери Рускині“ на котрей по перши раз наступели и члени КУД-а «Яким Гарди» зоз Петровцих, а представели ше зоз рускима танцями «Петровски танцоше нялкоше» и «Рускима пастирским танцями». Домашні Хор «Руски зарі» у провадзеню оркестру «Годоба и приятеле» одшпивал штири шпиванки под диригентску палічку Даниели Горняковей. Участвали и дзеци котри у Сримскей Митровици виучую руски язык. Академия пошвечена присельованю Русинох до Сримскей Митровици и отримує ше каждого року. По законченю Академії у парохийним доме грекокатолицькей церкви за шицких учашнікох и домашніх отримани коктей и дружне.

Звонко Костелник

Чесане до баршоња

Руски народни танци

Руски дзивочки, били голубочки

Домашні хор «Руски зарі»

Пастирски танци

